

Sisällys - Innehåll

Sampo Kunttu	
TLY-Tringa 1993, jalkapallon juhlaa!.....	2
Sampo Kunttu	
Pääkirjoitus.....	3
Jarmo Komi	
RK- ja ARK-raportti 1991.....	4
Matti Koivula	
Olli seikkailee, osa 8.....	10
William Velmala, Veijo Vänskä	
Jurmon raportti kesäkuu 1992 - helmikuu 1993.....	13
Sampo Kunttu, Rami Lindroos, Mikko Suhonen	
Syyskatsaus 1990.....	21
Osoitemuistio.....	35

TLY-Tringa 1993, jalkapallon juhlaa! Sampo Kunttu

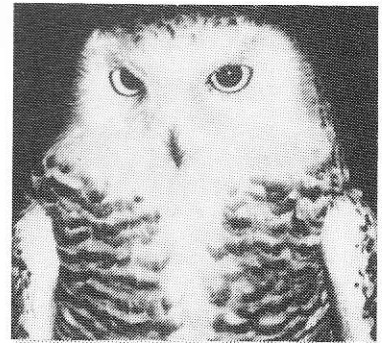
Turun ja Helsingin Tringan perinteinen futismatsi pelattiin tänä vuonna Turussa, 2.10. Pansion kentällä. Ennen pelin alkua kentällä ja pukusuojassa vallitsi armoton psykykaus ja vastapuolen joukkueen henkinen nujertaminen. Tringalaisten puolelta se on tosin hyvin ymmärrettävää: kun pojat eivät pärjää kentällä, on pakko leikkiä sankaria kentän laidalla. TLY:n pallotaiturit eivät moiseen alentuneet, vaan hymähtivät vain hyväntahtoisesti hesalaisten elvis-telyille.

Tringan joukkue koostui pitkälti samoista vanhoista TLY:n nuorten jo moneen kertaan rappaamista keski-ikäisistä aijistä. Väsyneistä ilmeistä ja isoista vatsoista näki selvästi, että parhaat vuodet olivat jo kaukana takanapäin. Turun atleetitiset nuoret sen sijaan olivat voimainsa tunnossa olevia, parhaassa komppausiässä olevia tappokoneita. Tuomarin suupielessä saattoi havaita pienen hymyn häivähdyksen näiden kahden epätasaisen joukkueen marssiessa kentälle.

N.klo 14.30, tuomarin pilli vihelsi ensimmäisen kolkytviisiminuuttisen alka-neeksi. Alku oli yllättävät tasaista puolelta toiselle ajelehtivaa peliä. Kun oli pelattu n.15 minuuttia, TLY:n vasen kärki, urheiluvastaava Tomi Kaijainen, onnistui pääsemään läpi Tringan huteran puolustuksen ja laukomaan pallon oikeaan alakulmaan. Helsingin riveissä vallitsi tämän jälkeen kaaos: miehiä sinkoili sinnetänne epätietoisien näköisinä, joukkueen kapteenin, Pertti Uusi-vuoren turhaan yrittäessä hallita tilannetta. Vain muutama minuuttia ennen ensimmäisen erän loppua, Tringa tasoitti pelin harmillisella harhalaukauksella, joka sattumalta osui TLY:n verkkoon. Tauolle lähdettiin 1-1 tilanteessa.

Toisessa erässä TLY pelasi vahvasti puolustusvoittoisesti, mistä seurasi pelin keskittymisen turkulaisten kenttäpuoliskolle. Nyt peliä hallitsi Tringa ja useita kertoja pallo (tai Tringalaisen onto pää) kolisutteli maalimme tolppia. Vielä kaksi kertaa helsinkiläisten harhalaukaukset päättyivät Ari Laineen selän taakse. Loppuvihellyksen vinkuessa tilanne oli Tringan hyväksi 3-1. Alun kireä tunnelma oli hävinnyt ja saattoi jopa kuulla "Se oli hyvä matsi!" ja "Te pelasitte kuin miehet!" -huudahduksia.

Jälkipeliin oli varattu kabinetti Kellari Ravintolasta, jossa taitoja koeteltiin mm. vessan etsinnässä ja pokerin peluussa. Yhteenvetona voisi sanoa, että

Ukuli

24. vsk.
ISSN 0782-8195

Julkaisija/Utgivare
Turun Lintutieteellinen Yhdistys ry
PL 67, 20101 Turku
Åbo Ornitologiska Förening rf
PB 67, 20101 Åbo
Päätoimittaja/Chefredaktör
Rami Lindroos, Puh.921-2334281
It. Pitkätatu 37 B 58 20100 Turku
Toimittajat/Redaktörer
Kaarina Virtanen, Puh.921-2421512
Sampo Kunttu, Puh.921-304424
Jäsenet saavat lehden ilmaiseksi.
Medlemmar erhåller tidningen gratis.
Ilmoitushinnat/Annonspriser
1/1 s.800 mk, takakansi 1000 mk
1/2 s.600 mk, 1/3 s.500 mk
1/4 s.400 mk
Painopaikka/Tryckeri
KELAn tutkimuskeskus, kirjapaino
Turku 1993

ottelu oli poikkeuksellisen tasainen ja onnistunut. Selvää muutosta on TLY:n joukkueessa tapahtunut, kun verrataan matsia vuoden 1990 12-0 numeroihin. Kehitys on ollut tasaista: 1991 4-0, 1992 7-1 ja nyt 1993 3-1. Ensi vuonna Helsingissä ne kyllä **hakataan!**

TLY:n joukkueessa pelasivat: Ari Laine (maalissa), Tomi Kaijainen, Hannu Lilja, Timo Vesterinen, Sampo Kunttu, Mikko Suhonen, Eero Vesterinen, Rami Lindroos, Paavo Sallinen, Timo Nikkanen, Panu Kunttu, Niko Kurki ja Mikko Oivukka.

.....
*Etukannen viirusirkkalinnun kuva-
si Jyrki Normaja, takakannen kurjet
Matti Valta.*

TURUN LINTU- TIETEELLINEN YHDISTYS IN MEMORIAM?

Retkeilystä Jurmossa

Jurmon länsipää kuuluu Saa-ristomerens kansallispuistoon ja alueella on ajalla 15.4.-31.7. voimassa liikkumiskiello. Alue on merkitty maastoon ja aseman ilmoitustaululla olevaan karttaan.

Lintuaseman henkilökunnalla on lupa laskea päivittäin länsireitti. Tätä oikeutta ei ole vuokramökeissä tai veneissä mahdollisesti yöpyvillä lintuharrastajilla. Lupa edellyttää, että laskenta suoritetaan vain ja ainoastaan ilmoitustaululla olevaan karttaan merkittyä reittiä tarkasti noudattaen ja vain kerran päivässä. Reittiä laskeissa on huolehdittava, ettei lintujen pesintää häiritä. Tarkista siis reitin kulku kartasta ennen maastoon menoa ja kulkiessa katso myös jalkoihisi.

Lintuasema toimii Jurmossa edelleen tilapäisen sopimuksen turvin. Sopimusehtoihin kuuluvat liikkumisrajoituksen lisäksi edelleen bongauskielto ja telttailukiello. Turvaa lintuaseman toiminta ja noudata chtoja.

TLY in Twilight zone

Tämän numeron kanssa tapellessa on mieleen noussut kysymys: Miksi tätä tekee? Kaksi aktiivijä kasaa lehteä. Mutta kenelle? Viidellesadalle passiiville luettavaksi ja kritisoitavaksiko?

TLY:llä ei mene erityisen hyvin nykyään. Se on tosiasia, jota ei kannata kaunistella. Mutta miksi ja miten tähän tilanteeseen on ajautettu? TLY:n kiistaton asema Turun lintuharrastajien omana yhdistyksenä on kyseenalaistunut mielessäni. Kenen yhdistys TLY oikeastaan on? Onko TLY:n tarkoituksena antaa jokaiselle jotakin eikä kenellekään mitään?

Mielestäni näin juuri on käynyt. Sukupolvi, joka TLY:n perusti 1960-luvulla, on häipynyt yhdistyksen toimista. 1980-luvun alun uudet harrastajat eivät koe yhdistystä omakseen. Yhdistyksen hyväksi ei olla valmiita tekemään työtä. Nyt odotukset ja paineet ovat kasautuneet nuorison päälle.

Yhdistystoiminta on kivaa, mutta koko homma menettää mielenkiintonsa, jos isoa yhdistystä pitäisi pyörittää pienellä joukolla, eräänlaisella tekehengityksellä. Yhdistys, jonka toiminta ei kiinnosta jäseniä, on syytä lakkauttaa.

Turun lintuharrastajat! Havahtukaa tähän päivään. Niin vanhat konkarit kuin nuoret bongarit. Yhdistyksessä on käsillä kohtalon hetket. Näin ei voi jatkua. Tarvitaan uutta porukkaa jatkamaan ja ennen muuta kehittämään toimintaa. Olisi sääli, jos Ukuli ei ilmestyisi enää ensi vuonna ja Jurmon toiminta lakkaisi. Tai olisiko se suuri menetys? Pallo on sinulla!

Turussa 11.10.1993

Sampo Kunttu

RK:n ja ARK:n hyväksymät harvinaisuudet Varsinais-Suomessa 1991

Jarmo Komi

Vuodelta 1991 ilmoitettiin 28 RK-havaintoa, joista vain yksi hylättiin. ARK-lajien vastaavat luvut ovat 44 ja 4. Vuosi tuotti myös neljä uutta Varsinais-Suomen pinnaa, joista rusokaulasirri oli samalla Suomen ensimmäinen.

1991 havaittiin Varsinais-Suomelle uusia lajeja neljä: rusokaulasirri, grönlandinlokki, viirusirkkalintu ja kenttäkerttunen. Rusokaulasirri oli maalle uusi laji ja kenttäkerttushavainto Suomen ensimmäinen pesintä. Vuodelta 1990 on lisäksi hyväksytty Varsinais-Suomen ensimmäinen sinisiipitavien lajien lukumäärä ei kuitenkaan ole kasvanut, sillä RK on siirtänyt todennäköisten tarha- ja häkkikarkulaisten kategoriaan seuraavat

Niittysirkkukin sai hakasulkeet vanhempien bongareiden suruksi ja nuorempien riemuksi.

maakunnassa tavatut lajit: flamingo, ruostesorsa, harjakoskelo, pajupunavarpunen ja niittysirkku. TLY:n alueella tavattujen lintulajien määrä on 336.

Muutokset vuodesta 1992 alkaen

ARK kokoontui vuoden 1992 aikana 2 kertaa. RK:lle annettiin lausunto 28:sta havainnosta. ARK-havaintoja käsiteltiin 44, joista hylättiin 4. Vuoden aikana ARK:ssa oli kaksi henkilövaihdosta. Jäsenenä alusta saakka ollut puheenjohtaja Tom Lindroos ja sihteeri Hannu Friman jättivät ARK:n. Uusiksi jäseniksi valittiin Janne Riihimäki Salosta ja Jyrki Normaja Turusta. Puheenjohtajan nuijan otti Tapani Numminen ja sihteerin tehtävät Jarmo Komi.

Tarkastettavien lajien listalta päätettiin poistaa viiksitimali takautuvasti vuoden 1991 alusta lajin nopean leviämisen vuoksi. Lajista on tulossa

erillinen katsaus Ukuliin lähiaikoina.

Lyhenteet

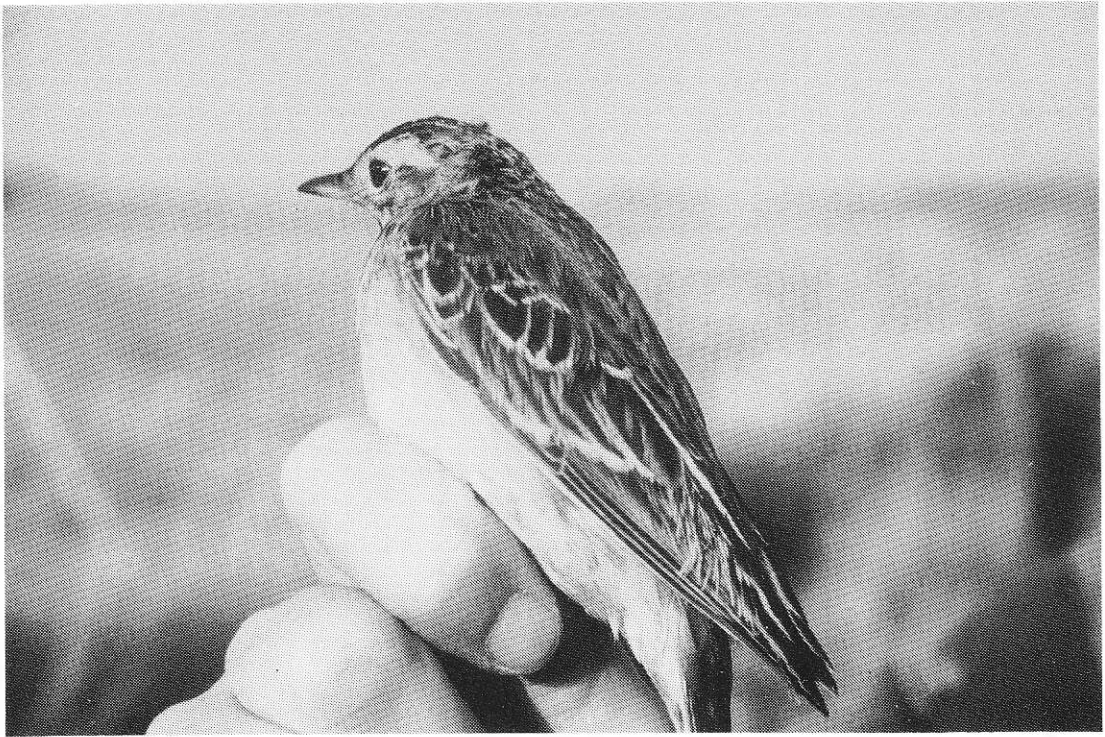
Havainnot: pull=untuvapoikanen, juv=nuori, subad=esiaikainen, ad=vanha, 1kv=ensimmäisellä kalenterivuodellaan oleva (31.12. asti, 1.1. jo 2kv, jne.), k=koiras, n=naaras, npuk.=naaraspukuinen, kn=pari, (vrt. 1k1n=yksi koiras ja yksi naaras), jp=juhlapukuinen, vp=vaihtopukuinen, kp=kesäpukuinen, pp=peruspukuinen, tp=talvipukuinen, v=vaalea värimuoto, t=tumma värimuoto, vm=välimuotoinen, ä=ääntelevä (ei nähty, nähty ääntelevä=1), Ä=laulava (ei välttämättä nähty), r=rengastettu tai pyydystetty, N=pohjoiseen (NW=luoteeseen, jne.), m=muuttava, p=paikallinen, yöm=yömuuttoyksikkö (äänikerta, ei yksilömäärä), a=parvi (a5=viiden parvi, 5a=viisi parvea), n=noin

Lajinimen perässä olevista luvuista ensimmäinen kertoo Varsinais-Suomen havaintojen (ei yksilöiden) lukumäärän vuoden 1990 loppuun mennessä, jälkimmäinen lukupari vuoden 1991 yksilömäärät Varsinais-Suomessa ja koko maassa.

Huom: Katsauksessa on käytetty nimityskomitean päätösten mukaisia nimiä.

Kiitokset

Hannu Jännes toimitti listauksen RK-havainnoista. Tapani Numminen auttoi lajien esiintymissummien selvittämisessä.

Vuodelta 1991 hyväksyttiin TLY:n alueelta kaksi isokirivistä.

RK:n hyväksymät havainnot

LUMIHANHI (15,1:7)

Anser caerulescens

4.4. Pyh, Rihtniemi 1 N (Hannu Klemola, Rurik Baarman, Rolf Karlson, Jarmo Saarnio, Tapani Santamaa)

SINISIIPITAVI (1,0:0)

Anas discors

1.5.1990 Kor, Jurmo 1k (Pasi Pirinen, Matti Nieminen, Erno Kärkkäinen ym.)

Ensimmäinen havainto Varsinais-Suomesta.

PUNAPÄÄNARSKU (9,1:2)

Netta rufina

13.4. Naa, Käkölä 1k (Tapio Karvonen, Jouni Nurmi, Timo Saario)

AROSUOHAUKKA (? ,1:1)

Circus macrourus

23.5. - 26.5. Kor, Utö 1 2kv (Hannu Klemola, Kaija Klemola, Ismo Wikström ym.)

26.5. - 28.5. Kor, Jurmo 1 2kv (Pekka Toola, Osmo Kivivuori)

Havainnot saattavat koskea samaa yksilöä. Vuoden ainoa havainto Suomessa.

NIITYTSUOHAUKKA (28,9:28)

Circus pygargus

30.4. Tai, Lemmetyisenranta 1 ad k (Katri Pukkala)

18.5. Iniö 1 +2kv k (Markku Huhta-Koivisto)

18.5. - 20.6. Pai, Paimionlahti +2kv kn ja nelimunainen pesä, joka tuhoutui vedenpinnan noustua (Matti Lempiäinen, Tapani Numminen, Annika Forsten)

28.7. - 29.7. Kiikala +2kv kn , 3 pull. r (Pekka J. Nikander, Dick Forsman)

Ensimmäiset varmistetut pesimähavainnot Varsinais-Suomen alueelta.

KILJUKOTKA (? ,1:5)

Aquila clanga

13.5. - 15.5. Pai, Paimionlahti 1 3kv (Tapani Numminen, Annika Forsten, Hanna Järvinen ym.)

PUNAJALKAHAUKKA (? ,1:12)

Falco vespertinus

30.5. Tur, Ävik 1 n (Vesa Virtanen)

AVOSETTI (28,2:11)

Recurvirostra avosetta

24.4. Kaa, Kuusistonlahti 1 (Rainio, Mikko Ylitalo)

26.4. - 30.4. Kor, Jurmo 1 (Ville-Veikko Salonen, Antero Lindholm)

8.5.1983 Sal, Halikonlahti 1 (Kaj-Ove Pettersson)

SIPERIANKURMITSA (2,0:2)

Pluvialis fulva

13.9. - 11.10.1990 Kor, Jurmo 1 1kv (Jukka Grönlund, Jari Helstola, Pasi Laaksonen, Tarmo Nurmi, Esko Gustafsson, Raija Manninen ym.)

Miehityksestä huolimatta siperiankurmitsa havaittiin vain jaksoina 13. - 16.9., 26. - 30.9. ja 8. - 11.10. Aiemmat havainnot ovat Jurmosta 1979 ja Dragsfjärdistä 1980.

RUSOKAULASIRRI (0,1:1)

Calidris ruficollis

1.6. Kem, Sjölag 1 jp (Jukka K. Nurmi)

Suomen ensimmäinen havainto. Lintu liikkui neljän pikkusirrin ja kolmen jänkäsirräisen parvessa. Euroopasta on vain vähän toistakymmentä havaintoa, joista Ruotsista peräti viisi. Suurin osa Euroopan havainnoista

tehty määritystietouden lisääntytyä viimeisten kymmenen vuoden aikana.

GRÖNLANNINLOKKI (0,1:2)

Larus glaucooides

30.3. Pyh, Rihtniemi 1 3kv N (Jukka Sillanpää, Pekka Alho, Anna Innola, Tom Lindbom, Tapani Santamaa)

Uusi laji Varsinais-Suomelle.

RIUTTATIIRA (4,3:28)

Sterna sandvicensis

13.7. Kor, Jurmo 1 (Rami Metsäranta, Sanna Poukari)

8.8. Kor, Jurmo 2 ad (Sampo Kunttu, Timo Nikkanen)

MEHILÄISSYÖJÄ (6,1:1)

Merops apiaster

4.5. Kor, Utö 1 (Öhmanin perhe, Liisa Högmander; ilmoitti Hannu Klemola)

Edellinen havainto vuodelta 1984.

AROKIURU (2,0:0)

Melanocorypha calandra

8.4.1989 Kor, Jurmo 1 (Petro Pynnönen, Mikael Nordström ym.)

Edellinen havainto alueeltamme on Dragsfjärdin Vänöstä.

Myöhemmin samana päivänä Jurmoon saapuneet bongarit eivät löytäneet enää arokiurua, mutta näkivät korvikkeeksi Suomen toisen mustakiurun.

ISOKIRVINEN (?;2:15)

Anthus novaeseelandiae

12.10. - 13.10. Mie, Mynäjoen suisto 1 1kv r (Hannu Klemola, Jukka Sillanpää, Tom Lindroos ym.)

18.10. Kor, Utö 1 (Jukka Hauru, Kari Varpenius)

23.9.1990 Tur, Åvik 1 (Mikael Nordström, Rasmus Mäki)

27.9.1990 Kus, Isokari 1 (Jari Helstola, Tarmo Nurmi, Juhani Virtanen)

Maastohavaintoihin sisältyy mongoliankirvisen A. godlewskii mahdollisuus.

NUMMIKIRVINEN (32,2:5)

Anthus campestris

24.5. Kor, Utö 1 (Hannu Klemola)

5.10. Par, Attu 1 (Kaj-Ove Pettersson)

19. - 21.5.1989 Kor, Utö 1 (Jukka

Kerrankin Turussa jotain bongattavaa, vaikka pinnaa ei saanutkaan - kelta- ja sitruunavästäräkin risteymä.

Grönlund, Ari Rivasto, Pasi Laaksonen ym.)

KELTA-XSITRUUNAVÄSTÄRÄKKI

Motacilla flava x citreola

9.5.1990 - 22.7.1990 Tur, Åvik 1 k (Mikko Tamminen)

Lintu oli pariutunut keltavästäräkkinäaraan kanssa.

MUSTAPÄÄTASKU (22,2:15)

Saxicola torquata

25.5. Pyh, Rihtniemi 1, alalaji maura (Jarmo Komi, Pekka Alho, Tom Lindbom)

21.9. - 22.9. Pyh, Rihtniemi 1, alalaji maura (Jarmo Komi, Hannu Klemola, Tapani Santamaa ym.)

VIIRUSIRKKALINTU (0,1:1)

Locustella lanceolata

11.7. - 15.7. Tar, Killala 1 +1kv Ä r (Jyrki Normaja, Henry Lehto)

Varsinais-Suomen ensimmäinen, Suomen 13. havainto. Suurin osa Suomen viirusrikkalintuhavainnoista on ollut kesäisiä laulavia koiraita.

KENTTÄKERTTUNEN (0,4:5)

Acrocephalus agricola

10.8. - 18.8. Hal. Halikonlahti 4 1kv r (Tapani Numminen, Matti Eloranta, Annika Forsten ym.)

Varsinais-Suomen ensimmäinen havainto ja Suomen ensimmäinen pesintä. Lähimmät säännölliset tunnetut pesimäalueet ovat Romaniassa ja Bulgariassa.

PUSSITIAINEN (4,2:9)

Remiz pendulinus

10.8. Hal. Halikonlahti 2 1kv r (Tapani Numminen, Matti Eloranta, Annika Forsten ym.)

Havainto viittaa pesintään lähisuudulla. Pesintä on Suomessa aiemmin varmistettu vain kerran, Turussa 1985.

MUSTAOTSALEPINKÄINEN (20,0:4)

Lanius minor

25.5.1990 Kor. Jurmo 1 (Pekka Toola, Osmo Kivivuori, Ilari Sääksjärvi ym.)

PUNAPÄÄLEPINKÄINEN (3,1:2)

Lanius senator

28.6. - 5.7. Kor. Jurmo 1 (Jari Helstola, Sampu Laukkanen)

PUNAKOTTARAINEN (5,1:1)

Sturnus roseus

11.6. - 17.6. Sär. Kk 1 2kv (Jukka K. Nurmi, Jari Kostet)

Lintu oli huonokuntoinen ja mahdollisesti kuoli paikalle.

Todennäköiset tarhakar- kulaiset

FLAMINGO

Phoenicopterus ruber roseus

14.9. - 15.9. Sär. Pettu 1 ad (Pekka Loivaranta, Kari Karhu, Hannu Ekblom)

HARJAKOSKELO

Mergus cucullatus

10.11. Rai. Kukonpää 1 ad (Risto Saranto, Ilari Sääksjärvi)

KUNINGASMERIKOTKA

Haliaeetus pelagicus

21.4. Sal. Halikonlahti 1 ad (Tom Lindroos, Hannu Kormanen, Jouko Lunden ym.)

RK:n hylkäämät ha- vainnot

KILJUKOTKA *Aguila clanga*

10.9.1983 Tur. Ruissalo

TUNTURIAUKKA *Falco rusticolus*
3.11.1990 Kor. Jurmo

ORFEUSKERTTU *Sylvia hortensis*
15.6. Uus. Vekara

TILTALTTI *Phylloscopus collybitris-*
tis

19.10.1990 Kor. Jurmo

ARK:n hyväksymät ha- vainnot

PIKKU-UIKKU

Tachybaptus ruficollis

19.10. Uus. Pitkäluoto 1 (Hannu Klemola, Pekka Alho, Tom Lindbom, Jukka Sillanpää)

6.11. Tur. Ruissalo Pohjoissalmi 1 (Hannu Friman)

MUSTAHAIKARA

Ciconia nigra

16.5. Pai. Paimionlahti 1 SE (Ari Kuusela, Harri Salmela)

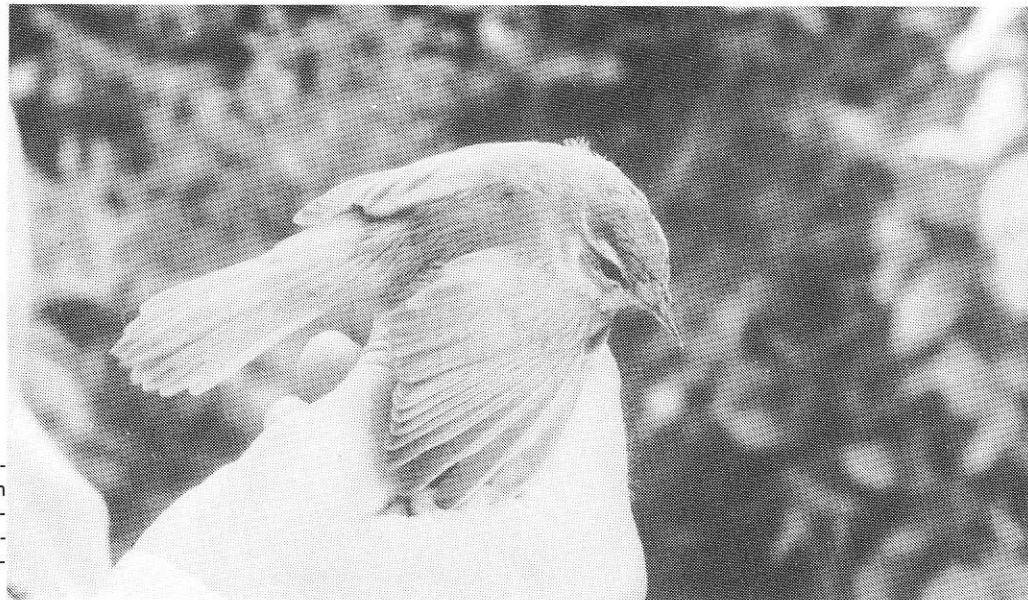
LYHYTNOKKAHANHI

Anser brachyrhynchus

7.4. Pyh. Rihtniemi 1 NE (Tapani Santamaa, Martti Heikinheimo)

25.4. Pyh. Rihtniemi 1 N + 1 N (Hannu Klemola, Markku Santamaa, Jukka Sillanpää)

Laji siirtyi RK:lta ARK-listalle vuo-

Tapani Numminen, elokuu Halikonlahti

1kv kenttäkerttunen, TLY:n alueen pinna. Samalla ensimmäinen pesintähavainto Suomesta.

den 1991 alusta. Kolme yksilöä on tavallista parempi vuosisumma lyhytnokkahanhelle. Kaikki linnut havaittiin metsänhimmuuton yhteydessä.

KYHMYHAAHKA

Somateria spectabilis

24.3. Rym, Aasla 2 +2kv k (Mikko Suhonen)

29.3. Kor, Jurmonkivi 1 2kv k (Jari Helstola, Raija Manninen, Arto Nurme)

1.4. Pyh, Rihtniemi 1 +2kv k N (Tapani Santamaa, Hannu Kormanen, Veli Puputti)

4.4. Pyh, Rihtniemi 1 +2kv k N (Hannu Klemola, Rurik Baarman, Rolf Karlsson, Jarmo Saarnio, Tapani Santamaa)

13.4. Pyh, Rihtniemi 1 +2kv k N (Jukka Sillanpää, Pekka Alho, Jarmo Komi, Tom Lindbom, Tapani Santamaa ym.)

14.4. Pyh, Rihtniemi 1 +2kv k N (Tapani Santamaa, Ari Laine, Anssi Hurme)

3.5. Pyh, Rihtniemi 1 +2kv k N

(Markku T. Santamaa, Veli Puputti, Tapani Santamaa)

8.6. Pyh, Rihtniemi 1 +2kv k S, laskeutui (Jarmo Komi, Pekka Alho, Tom Lindbom, Jukka Sillanpää)

11.4.1989 Pyh, Rihtniemi 1 +2kv k (Jukka Grönlund, Tapani Santamaa)

16. - 22.4.1990 Kor, Jurmo 1 +2kv k (Sampo Kunttu, Hannu Kärkkäinen, Timo Nikkanen)

Edellisen vuoden tapaan runsas esiintyminen. Vuoden 1992 alusta alkaen ei tarkasteta havaintoja +2kv jpp:ista. Ennätysvuoden 1990 yksilömäärä nousi 12:een.

HAARAHAAKKA

Milvus migrans

21.4. Nau, Nötö 1 (Hannu Klemola)

MUUTTOHAAKKA

Falco peregrinus

24.5. Mie, Kuustonlahti 1 2kv (Jukka Sillanpää)

14.9. Uus, Vekara 1 1kv (Raimo Heinonen, Matti Lempiäinen, Raimo Virtanen)

24.9. Uus, Kukainen 1 ad SSW (Juha

Kylänpää)

26.9. Lai, Valkojärvi 1 1kv (Juha Kylänpää)

19.4.1986 Tur, Nunnavuori 1 ad N (Vesa Virtanen, Timo Kuusikko)

15.9.1990 Kor, Jurmo 1 (Jukka Grönlund, Pasi Laaksonen, Tarmo Nurmi)

Kahden hyvän vuoden jälkeen hie-man niukempi esiintyminen.

MUUTTO-TUNTURIHAAKKA

Falco peregrinus rusticolus

6.10. Kor, Jurmo 1 1kv (Pekka Toola)

HEINÄKURPPA

Gallinago media

2. - 16.9. Tur, Friskalanlahti 1 - 3, Maksimi 3 7.9. (Sampo Kunttu, Rami Lindroos ym.)

8.9. Mie, Mynälahti 1 (Ville-Veikko Salonen, Jukka Sillanpää)

11.9. Kaa, Keskusta 1 (Pekka Toola)

RANTAKURVI

Xenus cinereus

8.7. - 11.7.1990 Tur, Halistenkoski 1 (Sampo Kunttu, Rami Lindroos)

Punakottarainen vaiko ruusukottarainen - who cares!

Pussitiainen - tyypillinen Acro-laji.

LEVEÄPYRSTÖKIHU

Stercorarius pomarinus

27.11. Kor. Jurmo 1 kv löydetty kuolleena (Mauri Korpi, Tapio Koskela, Krisse Talja, Risto Karhunen ym.)

8. - 14.12.1988 Rym. Kirjala 1 kv (Antero Eloranta, Arvi Uotila, Jyrki Uotila)

Rymättylän lintu on alueemme ensimmäinen talvihavainto.

TUNTURIKIHU

Stercorarius longicaudus

15.7. Tur. Ävik 1 +3kv (Pekka Alho)

15.9. Pyh. Rihtniemi 1 ad (Jukka Sillanpää, Pekka Alho, Hannu Klemola, Jarmo Komí, Tapani Santamaa)

29.9. Pyh. Rihtniemi 1 kv löydetty kuolleena (Jouko Nummela; ilmoitti Markku T. Santamaa)

Poikkeuksellisen hyväesiintyminen, lajista on ennen tätä vuotta vain noin 7 havaintoa Varsinais-Suomesta.

ISOLOKKI

Larus hyperboreus

26.1. Rym. Aasla Hämmärönsalmi 1

2kv (Mikko Suhonen, Rami Lindroos)
2.3. Tur. Iso-Kaskinen 1 2kv (Jyrki Normaja, Henry Lehto)

31.3. Pyh. Rihtniemi 1 2kv S (Jukka Sillanpää, Pekka Alho, Tom Lindbom)

18.4. Tur. Pohjois-Airisto 1 2kv (Hannu Friman)

26.4. Rai. Räisionlahti 1 2-3kv (Ari Kuusela, Harri Salmela)

7.12. Sär. Nixor 1 1-2kv (Rasmus Mäki, Mikael Nordström, Kalle Larsson ym.)

25.12. alkaen Tur. Aurajoki 2 1kv (Jyrki Normaja)

12.12.1988 Kor. Jurmo 1 1-2kv (Jukka Grönlund)

PIKKUKAJAVA

Rissa tridactyla

9.5. Kor. Utö 1 2kv lähti W (Hannu Friman, Hannu Klemola)

PIKKUTIIRA

Sterna albifrons

1.6. Pyh. Rihtniemi 1 +2kv N (Markku T. Santamaa, Jarmo Komí ym.)

2.6. Kor. Jurmo 1 ad (Ville-Veikko

Salonen)

ETELÄNKIISLA

Uria aalge

25.5. Kor. Utö 1 NW (Hannu Klemola)

ARK-lajit

jääkuikka

jääkuikkalaji

pikku-uikku

mustahaikara

kiljuhanhi

kyhmyhaahka (ei jp koiras)

haarahaikka

niitty- / arosuohaikka

kilju- / pikkukiljukotka

muuttohaikka

kiiruna

viiriäinen

keräkurmitsa

heinäkurppa

rantakurvi

leveäpyrstökihu

tunturikihu

isolokki (ei ajalta 30.10.-30.4) *

pikkukajava

mustatiira (ei jp)

etelänkiisla

sininärhi

valkoselkätikka

sepelrastas (syksy)

lapinuunilintu

lapintiaainen

kuukkeli

nokivaris

keltahemppo

pikkusirku

kultasirku

ARK:n jäsenet

Tapani Numminen (puheenjohtaja)

Jarmo Komí (sihteeri)

Jyrki Normaja

Jukka J. Nurmi

Hannu Klemola

Janne Riihimäki

* Isolokki on siirretty pois tarkastettavien lajien joukosta talvesta 1992/1993 alkaen. Syynä tähän on lajin selvä runsastuminen.

©MK-93
**OLLI
SEIKKAIL-
LEE**

OSA B.

**THE SIBERIAN TAIGA
ADVENTURE!**

RIEMUN PÄIVÄ
KOITTAAN...

JEE-JEP-
PEP-PEE!
PÄÄSEN
SIPERIAAN!

YIIHHAA!

St Petersburg

KAUTTA MAAM-
ME HISTORIAN
ON SIPERIAAN
PÄÄSISTÄ HAR-
VDIN ILDITTU
NÄIN...

SUOMEN TULLI-
MUODOLLISUUDET

JETHRO
TULL

JEE

ZIUUUU

STOP!

ÄITI-VENÄJÄN SUUREN JA
YHÄ MAHTAVAN TULLI...

HEI TUON TÖLKIN
TÄTTY YLLÄ MI-
NULLE!

DA!

HYVÄÄ
MATEKKA

DINN

TAIGALLA
VIIMEIN!
FARSIGER...

AAH

OOABADDD
TUULLA ON
TAIGAUUNI-
LINTU!!!

JÄ TUULLA
TAIGAKIR-
VINEN...

...JÄ
TAIGA-
SIRKKU!

OHO... JÄ
TAIGA-
KUUVI!!!

SIELLÄ
ON TAIGA-
RÄSTÄS!

OOHAHOOD
TAIGA-
RAUTIAINEN

TUULLA
TAAS ON
TAIGA-
VIKLO!

JÄ TAIGA-
PUNAVAR-
PUNEN!

SITTEN...

OPASTA SELATTIN

Ei tajua!

Suiddu!

MUISTUTTI TEES-
MIESTÄ, MUTTA
TERISHÄN ON
KUOLLUT!?!

SIINÄ TAPAL-
SESSÄ SE OLI
VARHASTIEN
TAIGAVIITTA!

OHO
HIKÄ

Kuusi-93

©HK-93

WRONN BASE WROOM
KOP CRACK BASS RYSSK KOFF

MITÄS NY SLADAFF

NPABAA KAZAK WRUMM

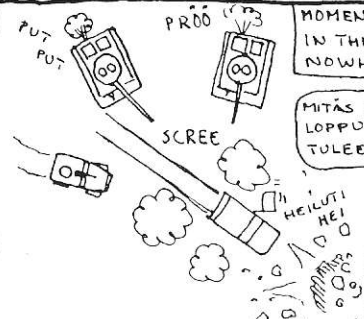
PAKOD WURN
WROACH SCREE

JABADABADOU
VIHDOINKIN
TAIGAJUOMA-
KOTKA!!!

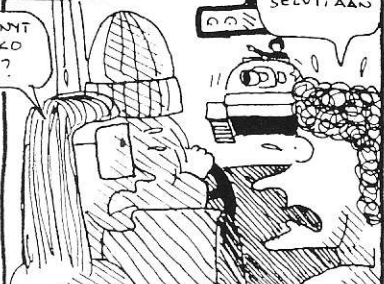
KIKKI HORSMA HÄTAANTYY...

EI EI... PAKKO
ANTAUTUA

Heine-93

MOMENTS OF HORROR
IN THE MIDDLE OF
NOWHERE...

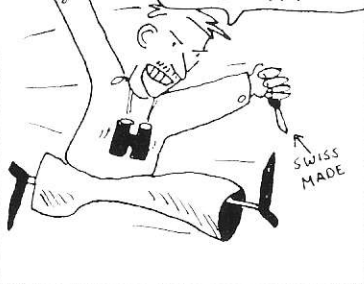

SANKARI LÖYTYY YLLÄTÄVÄLTÄ (?) TAHOLTA!

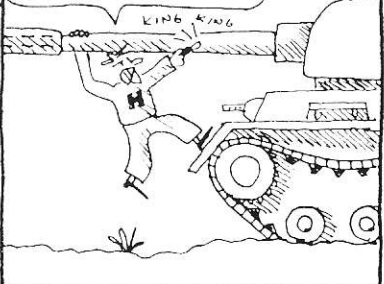
RAUNJO HEI
ÄLÄ MEE

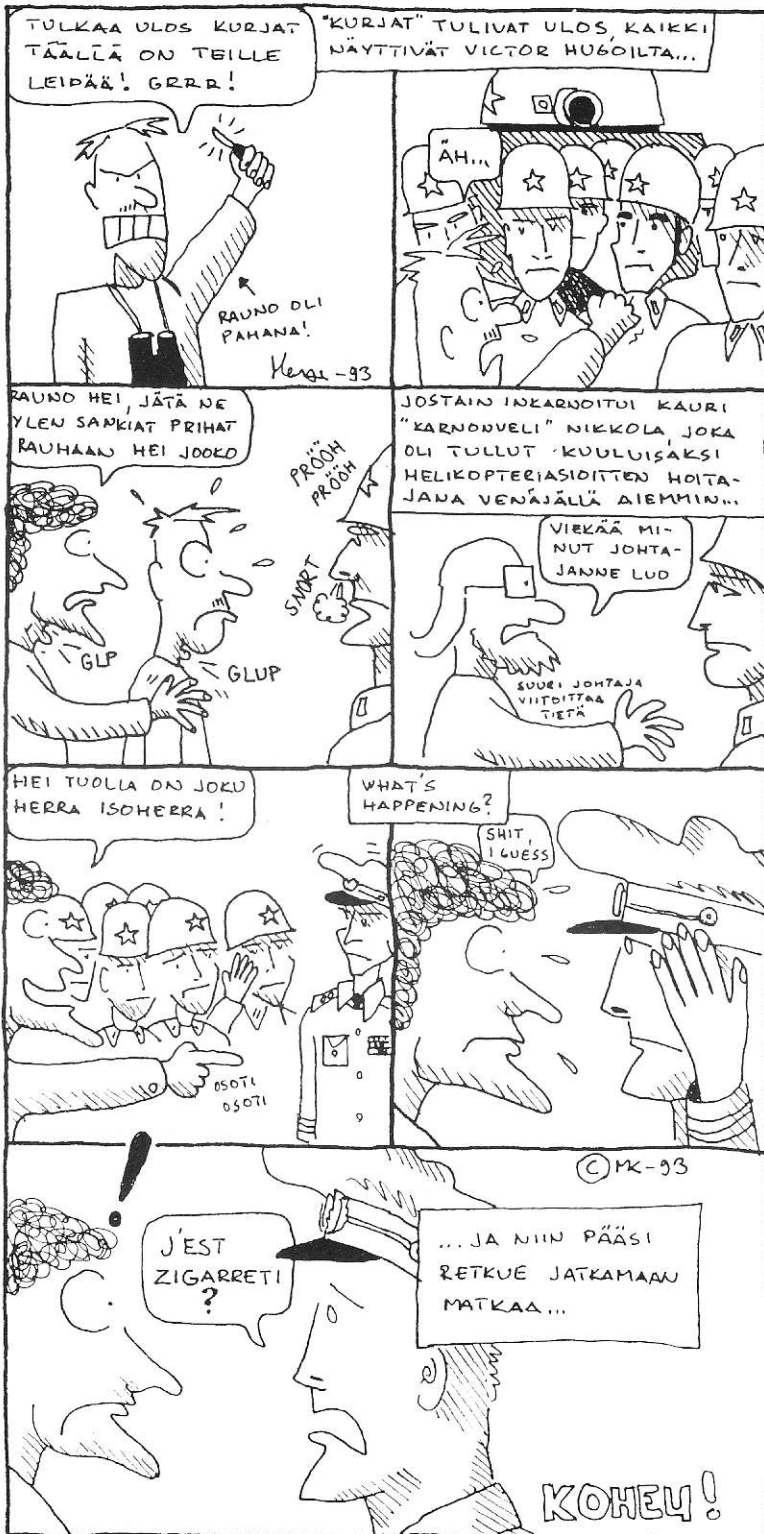

PÄRKÄLE JOS
VOITTAAN NAPA-
KYMPISSÄ NIIN
MIKSEI TOISTA
TALVISOTAA?

HAKKAA PÄÄLLE POHJAN POIKA!
ETEENPÄIN POJAT, TOLTA
MUNILLE! ANTA SOITTA NII
SAATANAN TAVAL!

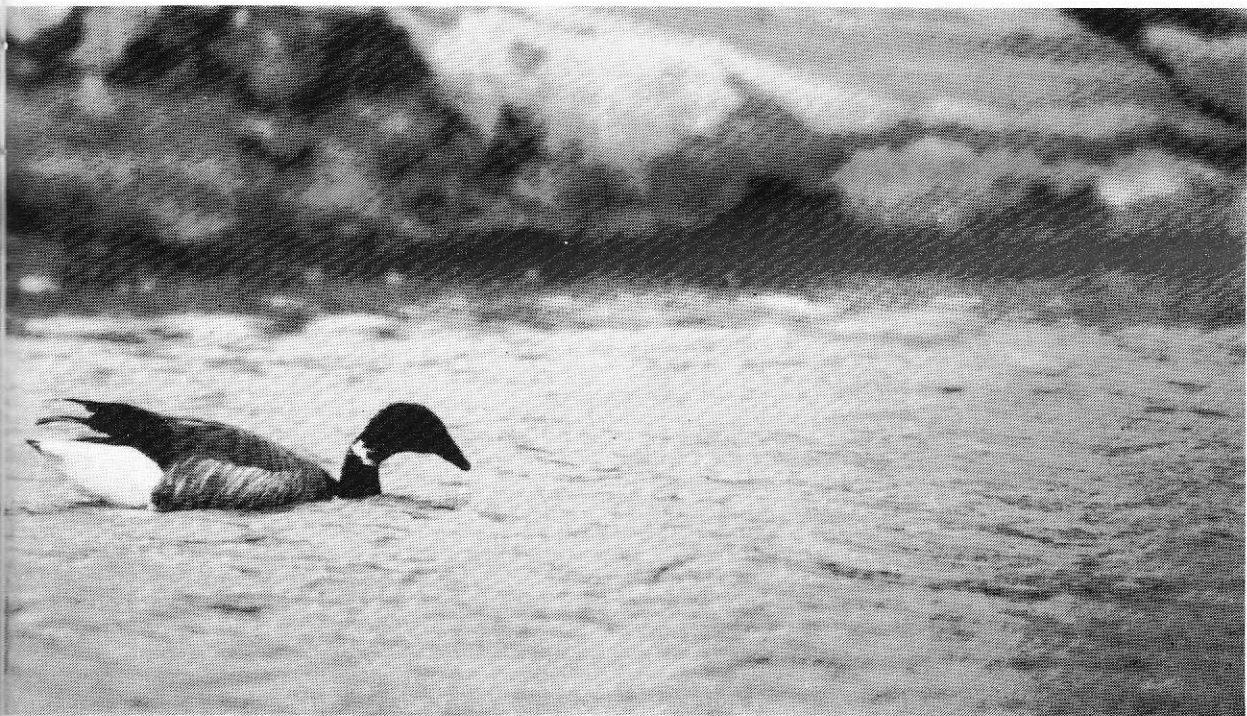

William Velmala
& Veijo Vänskä

Tämä yhdistetty syys- ja talvikatsaus esittelee aseman toimintaa kesäkuulta 1992 helmikuuhun 1993 mielenkiintoisimpien havaintojen muodossa. Lamasta huolimatta aseman toiminta jatkuu yhä tehokkaampana.

Kahdeksan kuukautta Jurmon lintuasemalla

Tom Lindholm, kesä 1985

Kesäyön valosta talven myrskyihin

Asema oli miehitettynä kesäkuussa 15, heinäkuussa 23, elokuussa 24, syyskuussa 12, lokakuussa 30, marraskuussa 12, joulukuussa 21, tammikuussa 19 ja helmikuussa 7 päivää. Juhannuksen alla alkanut kahlaajien syysmuuton kattava miehitysjakso oli perinteisen hyvä, mutta syyskuun miehitys jäi tälläkin kertaa luvattoman heikoksi. Kun valtaosa linnuista muuttaa syyskuussa, luulisi niinkin hyvään

paikkaan kuin Jurmo olevan ylitarjontaa havainnoitsijoista! Vaelluslintujen lokakuu oli 100 % miehitetty ja talvikuukaudetkin mukavasti lukuunottamatta helmikuuta, jonka miehitys kutistui viime hetken peruutusten ja haamuvarausten vuoksi puoleen kalenteriin merkitystä. Vuoden 1992 miehityspäivien summa 250 on viime vuosien tapaan maan parhaita.

Sää

Kesä oli kuuma ja Suomessa rikottiin lämpöennätyksiä. Heinäkuun alussa Jurmo peittyi Gotlannin metsäpalojen männynhajuiseen savuun ja heti perään Eestin suopalojen kitkerään no-

kilaskeutumaan. Pohjoinen ilmavirtaus muutti sään elokuun lopulla syksyisen viileäksi. Lokakuun puolivälissä sankka lumisade peitti Etelä-Suomen viheriövät vainiot valkoiseen vaippaan. Saaristosta lumi ehti sulaa ennen kuin lopun pakkaskautta, joka puraisi ulkosaaristoakin kymmenen asteen verran.

Ilme kyllä lintuja oli vielä jäljellä pakkasjakson helpottaessa marraskuun puolivälissä. Jatkuva matalapainetointa puhalteli sitten plussia lintumaille ja kuudes perättäinen leuto talvi oli tosiasia. Joulukuun puolivälissä alkaen matalapaineet olivat neljä viikkoa niin syviä, että tuulta löytyi joka kerta aina 20 m/s asti. Vesilintujen kevätmuutto oli jo hyvässä vauhdissa

kun talvi kiristi otettaan 20.2. Jurmos-
sakin pakkasta oli reilusti toistakym-
mentä astetta ja lunta kasaantui pai-
koin 60 cm korkuisiin kinoksiin. Ul-
kosaaristo jäättyi lähes Nötön tasolle.

Pesimälinnusto

Heinäkuun alussa tavattiin muuta-
mia Jurmossa epätavallisia laulajia:
neljä eri rytykертtusta, viitasirkkalintu
17.7. asti ja sinirinta, jolle löytyi 28.7.
myös naaras Leppälehdosta. Pitkin
kesää nähtiin maastossa tavallista run-
saammin uunilintuja ja kerttuja.

Kylän koillispuolisilla luodoilla
aikaisemmin pesinyt noin 45 parin
lapintiirayhdyskunta siirtyi pesimään
Eteläriutan kärkeen kaksinkertaista-
en samalla Jurmon pääsaaren pesimä-
kannan. Enimmillään kaksi pikkutiir-
raa saalisteli Jurmossa pesimäkauden
ajan ja kolmen lentopoikasen ilmesty-
minen saarelle varmisti lajin pesinnän
alueella vuoden tauon jälkeen. Missä
pesintä tapahtui jäi arvoitukseksi -
varmaa on ettei pikkutiira pesinyt pää-

saarella eikä Jurmon ja Utön välisillä
hiekkasaarilla. Toivottavasti havain-
nosta on lähetetty ARK:lle ilmoitus.

Skalmörenillä pesinyt valkupos-
kihanhipari ui poikasineen Jurmoon
7.7. Ristisorsia pesi poikuehavainto-
jen mukaan 3-4 paria Jurmossa lähi-
saarineen ja lisäksi 4-5 paria Jurmon
ja Utön välillä. Jurmon-Utön alueen
pesiväkanta lienee 10-15 parin välil-
lä. Myös merihanhia havaittiin run-
saasti. Kesäiset merimetsohavainnot
ennustavat edelleen pesintää lähivuosi-
na ja toinenkin potentiaalinen
uudispesijä, riuttatiira näyttäytyi jäl-
leen 24.6. kahden linnun voimin. Riut-
tatiiran pesinnän mahdollistava nau-
rulokkiyhdyksuntakin ilmestyi tänä
kesänä Kylän koillispuolisille luodoille.

Kesäkuussa suoritettussa kahlaa-
jatakseerauksessa saatiin Jurmon pää-
saaren pesiväksi kannaksi seuraavat
määrät: meriharakka 21, karikukko
23, punajalkaviklo 25, tylli 35, työy-
töhyppä 8 ja etelänsuosirri 4 paria.
Muista pesijöistä mainittakoon sarvi-
pöllö, joka sai kolme poikasta sekä
jousisorsapoikue muutaman vuoden

tauon jälkeen.

Pesimäkauden harvinaisuudet jäi-
vät vähiin. Maininnan ansaitsevat ku-
hankeittäjä 27.6., mustaleppälintunaa-
ras ja turkinkyhky 6.7., harmaasorsa
12.7. ja 15.7. kuultu turturikyhky.

Kahlaajamuutto

Kuovit aloittivat kahlaajamuuton
kesäkuun puolivälin jälkeen. Ensimmäinen isosirri nähtiin 8.7. ja mante-
reella kateissa ollut jänkäsirriäinen
saapui 19.7. kahden yksilön voimin.
Vanhojen suosirrien päämuutto alkoi
20.7., jolloin laskettiin 220 lintua. Seuraavina päivinä määrät kasvoivat kun-
nes huippusumma 400 yksilöä saatiin
23.7. Seuraavana päivänä rantoja pöyhi
37 isosirriä ja seitsemän harmaahai-
karaa ohitti saaren. Haikaroita muutti
25.7. lisää kahdeksan yksilöä. 28.7.
havaittiin Sorgenilla heinäkurppa. 3.8.
saapuivat vesipääsky ja pulmussirri ja
seuraavana päivänä noteerattiin iso-
sirrinn huippu 60 yksilöä.

Kevyttä muuttoa saatiin seurata

Turturikyhky.

10.8., jolloin laskettiin yli 300 muuttavaa meriharakkaa ja yli 550 määritettämätöntä kahlaajaa. Nuorten kahlaajien päämuutto alkoi 13.8. kun saarelle tuli 400 suosirriä. Reilusti yli tuhannen kahlaajan huippu sattui seuraavalle päivälle, jolloin suosirrejä laskettiin 600, tyllejä 220 ja isosirrejäkin 35 yksilöä. Vielä 16.8. saarella oli yhteensä 933 kahlaajaa 26 lajista, mm 400 suosirriä, 220 tylliä ja 100 suokukkoa. Ensimmäinen keräkumitsa muutti 17.8., seuraava 22.8. ja viimeiset kaksi nähtiin paikallisena 12.9. Myös Jurmossa nuorten kahlaajien määrät jäivät muiden Etelä-Suomen havaintopaikkojen tapaan tavanomaista pienemmiksi, mikä selittyyneen tundran epäsuotuisilla sääoloilla pesimäaikaan.

Syysmuutto

Kuikkalintujen muutto vauhdittui jo elokuun alussa ja jatkui syyskuun loppuun asti. Parhaita summia olivat 66 muuttajaa 15.8., 112 muuttajaa 31.8. ja 130 lintua 3.9. Elokuun lopun harvinaisuuksia olivat kirjokerttu 18.8. ja nokkavarpunen 19.8. Syksyn ensimmäinen sinisuohaukka nähtiin 20.8.

Elokuun lopulle sattui pari mukavaa varpuslintupäivää: 27.8. laskettiin 170 västäräkkiä ja 120 keltävästäräkkiä muutolla sekä pohjansirku ja kaksi lapinsirkuja. 31.8. löytyi saarelta 250 Phylloscopusta, 100 harmasieppoa, 90 kirjusieppoa, 16 lapinsirkuja ja kuusi lapinkirvisiä.

Syyskuun ensimmäinen oli Jurmon oloissa kohtuullinen petopäivä, 37 linnun päiväsummaan sisältyi 30 varpusluokkaa ja viisi tuulihaukkaa. Valikoimaa täydensi seuraavana päivänä paikallisena viihtynyt muuttohaukka. Viimeiset kuovit muuttivat ja ensimmäinen uivelo saapui. Ensimmäiset röiskeet hakkien suurvaelluksesta ulottuivat Jurmoon 19.9. kun männikössä temmelsi viisi lintua. Siihen vaellus sitten jäikin, sillä seuraavat kaksi hakkia nähtiin 30.9. Hiiripöllö nähtiin 20.9. ja seuraavana päivänä syksyn kovin rari haarahaukka, joka muutti suoraan merelle. 26.9. poimittiin verkosta pikkusieppo.

Vahvat pohjoistuulet repivät kuun vaihteessa mukaansa melkoisia muuttajamassoja. 27.9. tuli vielä 130 muuttajan kuikkahuippu, 32 petoa ja nähtiin viimeinen pulmassirri. Esimakuu

Lapinkirvinen.

Mikko Tamminen, Tarku Avik, 20.9.1989

tulevasta antoi 10 sepelhanhen muutto-parvi. 28.9. repesi siten hanhimuutto: metsähanhia 37, Anser sp:tä 119, sepelhanhia 406, valkuposkia 13, Anser/Brantaa 287 - yhteensä 862 hanhea. Jurmon vesille ilmestyi myös 140 merimetsoja ja kaksi pikkujoutsenta. Eikä tässä kaikki - hyvää muuttopäivää täydensivät 585 sepelkyyhkyä ja 280 niittykirvisiä.

Hyvä muutto jatkui seuraavana päivänä: vesilintu sp:tä 900, hanhia yli 300, sepelkyyhkyjä 835, peippolintuja 1050, niittykirvisiä 200, hippiaisiä 150 ja määrittämättömiä pikkulintuja 400. Lisäksi päivä oli syksyn paras petopäivä 74 linnun summalla, josta pääosan muodostivat 30 varpusluokkaa, ja 32 buteota ja kuusi sinisuohaukkaa. Oiva esimerkki, mitä muuttontarkkailu voi Jurmossa tarjota!

Syyskuun viimeinen oli muuton välipäivä, mutta saarelle oli kerääntynyt kohtalaisia lintumääriä: peukalo-

nen 20, hippiaäinen 300, rautiaainen 20, niittykirvinen 100 ja peipot 310. Merimetsoja oli 150 ja pikkujoutsenia 7. Mutta muutto jatkui heti lokakuun ensimmäisenä, jolloin sepelhanhia tuli 450 ja peippoja 700. Seuraavasta päivästä tuli todellinen massapyyntipäivä. Männikössä melskasi 1000 hippiaistä, 80 peukaloista ja 150 puukiipijää. Viimeiset kuusi pähkinähakkia olivat joukon jatkona. Lisäksi 330 varista, 60 naakkaa ja 140 varislintua muutti etelään. Vielä seuravana päivänä männikön hyönteisistä teki selvää 1000 hippiaistä, 60 peukaloista, 250 puukiipijää ja 150 punarintaa.

Vaelluslinnut ja möyhästelijät

4.10. tuli saarelle kahdeksan ensimmäistä pyrstöiaista, jotka yltyivät seuraavan neljän viikon aikana lintu-

Taulukko 1. Jurmon lintuaseman rengastukset syksyllä 1992 pentadeittain.
Tabell 1. Höstens ringmärkningarna på Jurmo fågelfdation utgiven i standardpentaden.

LAJI	YHT.	LAJI	YHT.
Anapla	2	Phopho	168
acu	1	Saxrub	1
Sommol	3	Oenoen	10
Accgen	1	Turmer	35
nis	47	pil	3
Haeost	14	ili	19
Vanvan	19	phi	50
Chahia	19	vis	3
dub	1	Aersei	5
Tritot	8	ris	2
gla	4	Hipict	12
Areint	13	Sylatr	19
Scorus	4	nis	1
Calcan	7	bor	94
uta	1	com	38
alp	221	cur	45
fer	5	Phylus	630
Phipug	3	col	37
Larcen	17	sib	19
arg	1	des	3
mar	6	Regreg	1216
rid	1	Musstr	390
Stehir	5	Fichyp	228
aea	41	alp	2
Cuccan	5	par	13
Asiotu	9	Prumod	4
Aegfun	7	Antpra	13
Capeur	3	tri	12
Jyntor	2	Motalb	3
Denmaj	3	Lancel	8
Hirrus	1	Stuvul	12
Corone	15	Carspi	14
Parmaj	143	Pyrpyr	23
cae	41	Carery	5
ate	1	Loxcur	10
Aegcau	734	pyt	1
Cerfam	221	Fricoe	77
Trotro	14	mon	21
Erirub	333	Embeit	1
Luslus	10	hor	2
svc	5		

Yhteensä/Sammanlagt 5148

aseman 30-vuotisen historian voimakkaimpaan vaellukseen. Myös ensimmäinen helmipöllö nähtiin. Seuraavana päivänä kirjattiin helmipöllön lisäksi isosirri, kangaskiuru, kirjosiipikäpylintu ja pikkusieppo. 6.10. rätsi männikössä jo 20 pyrstötiasta mutta vasta 10.10. kunnon vaelluksen avasi 300 lintua. Varislintuja muutti 500 ja länsipäässä oli uivelo ja neljä pikku-

joutsenta, jotka viihtyivät paikalla kaksi viikkoa.

14.10. merimetsoja oli jo 180 ja suosirrejä vielä 63. Lisäksi nähtiin kangaskiuru ja kaksi tylliä. 17.10. oli taas hyvä varpuslintupäivä: hippiaisiä 300, pyrstötiaisia 250 ja peippolintuja etupäässä järrejä, muutti yli 500. Sinitiasilla oli syksyn paras päivä 130, mutta tämän voimakkaampaa vael-

lusta ei Jurmoon asti tullut, vaikka laji oli mm. Eestissä syksyn massalaji. Lisäksi nähtiin kivitasku, tundrakurmitsa ja kolme jänkäkurrppaa.

Parin päivän päästä tulivat syksyn ensimmäiset kaksi tunturikiurua ja neljä tilheä. 21.10. oli pyrstötiaisen viimeinen huippu 200 lintua ja sinitiaisiakin vielä 45. Tunturikiurua löytyi kolme. Seuraava päivä antoi pari nokkanis-seä ja pikkusiepon. Viimeiset kolme suosirriä, mustaleppälintukoiras, pikkusieppo, kaksi kangaskiurua ja lehtokerttu nähtiin 24.10. Merikotkia pistäytyi saarella kuusi eri lintua, mikä oli varsin tavallinen määrä seuraavien viikkojen aikana. Huuhkaja saapui saarelle 25.10. ja jäi metsäjänisten kiusaksi koko talven ajaksi. Sepelhanhia nähtiin vielä kaksi, samoin jänkäkurrppia ja ensimmäinen 86 linnun annos pulmusia saapui saarelle. Lokakuun viimeisenä nähtiin koskikara ja pikkutikka. Merisirrit avasivat marraskuun kahdella yksilöllä, mutta pääjoukko 50 lintua saapui vasta kuun puolivälissä. Silloin nähtiin vielä pikkutikka, kulorastas ja hiirihaukka. 21.11. nähtiin viimeinen harmaahaikara ja kaksi maakotkaa. Ensimmäinen tunturipöllö saapui 24.11.

Talvehtijoista

Leudon syksyn ansiosta oli talvi-kuukausille jäänyt mukavasti myöhästelijöitä ja talvehtimista yrittäviä yksilöitä. Pitkin talvea havaittiin mm. kiurua, niittykirvisiä, peukaloisia ja punarintoja parhaimmillaan 4 yksilöä. Mustapääkerttuja ja sarvipöllö männikössä. Myös allihaahka-naaraita nähtiin silloin tällöin.

Tunturipöllöjä laskettiin enimmäkseen 3 yksilöä päivää kohti, mutta ei ukulikaan jokapäiväinen nähtävyys ollut. Jurmon vesillä talvehtivien merimetsojen määrä on vuosien myötä lisääntynyt. Suurimmat summat ylsivät yli 150 yksilöön. Merikotkia nähtiin myös säännöllisesti useita lintuja päivittäin, pääasiassa esiaikuisia lintuja.

Vesiäisiä ei havaittu suuriakaan summia talven aikana. Joulukuun alun 300 yksilön sinisorsa-parvi väheni talven edetessä. Isokoskeloita laskettiin enimmäkseen 250 tukallisten jäädessä noin 10 linnun päiväsummiin. Lisäksi joitakin telkkiä, tukkasotkia, haahko-

ja jaalleja löytyi läpi talven. Riskilöitä havaittiin parhaimmillaan 11 yksilöllä 14.12.

Kyhmyjoutsenia ei alkutalvesta vielä ollut Jurmon maisemiin liiemmin tullut, mutta kun pakkaset kiristyivät ja jääraja siirtyi etelämmäs, alkoivat kyhmäritkin liuskella talvea pakoon: helmikuun lopulla alkoivat summat lähennellä sataa yksilöllä. Myös muutamia laulujoutsenia löytyi knöölien joukosta.

Syksyllä saareen tupsahtanut huuhkaja vietti talvensa jäniksiä saalistellen, ja alkoipa se helmikuun lopulla huhuilemaan Jurmon jylhillä kalliorinteillä. Merisirrit olivat loppujen lopuksi kohtalaisen epävakaista oljoi-ta tänä talvena. Kuitenkin maksimisaa-n 83 lintua havaittiin yhdelle päivälle. Tammii-helmikuussa, kun rannat alkoivat olla puolen metrin jääreunuksella varustettuja, poistuivat merisirritkin luultavasti jäättömien luotojen luokse ravinnon hakuun. Ehkä ne jatkoivat aina Etelä-Ruotsiin tai jopa Hollantiin, minne Jurmon sirrit muutamien rengaslöytöjen perusteella voivat mennä.

Talven makupalat

Joulukuun aloitti heti haapana. Suomen ensimmäinen talvihavainto seppelhanhasta tehtiin 4.-6.12: vanha lintu länsipäässä. 5.12. nähtiin myös jänkäkurppa. Naaras-sinisuhaukka muut-teli 10.12. Pari kuikkaa ja gavia sp havaittiin 14.12., seuraavana päivänä taas kuikka. Pari metsähänhea oli saarella 21. päivä, seuraavat viisi päivää pyöri nummella piekana ja yksi metsähänhi nähtiin taas 28.12.

Talven ensimmäinen pikkukajava leikkitteli aalloilla 29.12. Uudenvuoden päivänä näitiä pieniä lokkilintuja nähtiin kaksin kappalein. 4.1. kom-pattiin jälleen jänkäkurppa sekä talven ainoa tunturikiuru esiin. tutuksi tulleita pikkukajavia havaittiin kokonaista kolme kappaletta. Seuraavana päivänä stajasi kappelilla hiiripöllö. Pikkukajava ilahdutti 9.1., puvultaan nuori lintu kuten lähes kaikki edeltä-jäsäkin.

Yksinäinen ruokki nähtiin 10.1. Männikön reunassa kämyyli laulurastas 16. ja 19.1. Tammikuun viimeisenä kaksi komeaa koiras-allihaahkaa ohittivat saaren. Pitkän miehityskat-

kon jälkeen 20.2. muutti hiirihaukka koilliseen. Todella epäonninen muuttaja, sillä talvi iski seuraavana päivänä. Uivelo viihtyi saarella 22.-23.2. Jälkimmäisenä nähtiin taas pikkukajava. Yhteensä pikkukajavahavaintoja kertyi laivamatkahavainnot mukaan-lukien noin 15.

Rengastus

Kahlaajien ja lokkilintujen maasto-poikasia rengastivat perinteiseen tapaan Jouko Hakala ja Pekka Mustakallio 24.-26.6. Tulokset löytyvät taulukon 1 kahdesta ensimmäisestä penta-dista.

Jurmon uudet katiskat pääsivät tänä kesänä kunnan käyttöön. 19 katiskapäivän saaliina rengastettiin yhteensä 217 kahlaajaa, muutamaa niittykirvi-nen, kaksi haahkaa ja jouhisorsa. Tulokset ovat taulukon 1 pentadeissa 40-49. Katiskarengastuksista vastasivat 19.-24.7. Osmo Kivivuori, 25.-27.7. ja 27.-29.8. Jyrki Normaja, 11.-14.8. Juhani Virtanen ja 15.-17.8. Hannu Kormano ja Tapani Missonen.

Vakioverkkopäiviä kertyi hyvät 37. Yhtenäisemmät pyyntijaksot olivat 27.8.-3.9. ja 26.9.-25.10. Vaelluslin-tukausi tuli perinteiseen tapaan hyvin hoidetuksi mutta syyskuun päämuut-tokauden kattamiseen eivät rengasta-jaresurssit vielä riitä. Verkkorengastuk-sista vastasivat 27.-29.8. Pekka Alho,

30.8.-3.9. ja 27.-29.9. Juhani Virtanen, 4.-8.10. Ismo Lahtonen ja Esko Gustafsson, 9.-11.10., 24.-25.10. ja 7.-8.11. Jyrki Normaja, 13.-17.10. Jukka Grönlund, 19.-20.10. Jukka Jan-tunen ja 21-24.10. Osmo Kivivuori.

Syyskauden rengastuspäivien summa 52 on parempi kuin vuosiin ja tästä lankeaa kiitos kaikille em. rengasta-jille. Erityismaininnan ansaitsevat Jur-mon uudet vakio rengastajat Jyrki Normaja ja Juhani Virtanen.

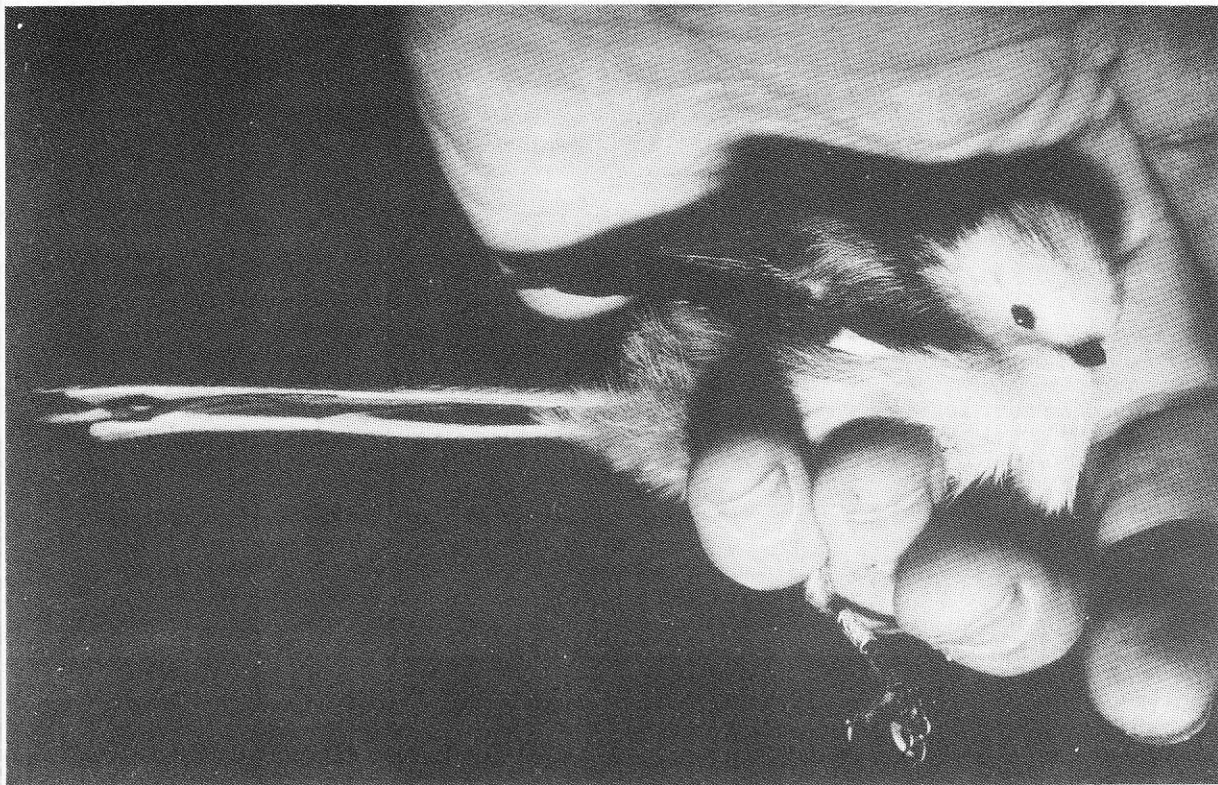
Rengastustulokset ovat pentadeit-tain taulukossa 1. Pyrstötiäisten summa 734 (taulukosta puuttuu joku rengastuspäivä) on Jurmon ennätys ja ylittää reilusti vuosien 1962-84 yhteismäärän 415. Myös puukiiپیچöiden summa 219 on Jurmon paras syysaa-lis. Niinikään hippiäisten summa 879 kuuluu parhaimpien joukkoon, samoin suosirrin 213 rengastusta. Keskimää-räisen hyviä on myös varpushaukan, talitiäsen, sinitiäsen ja sieppojen saalis.

Taulukkoon 2 on koottu koko vuo-den 1992 rengastussummat. "Kymmenen kärjessä" -listan kattaa yli sadan rengastuksen lajit: hippiäinen 1216, pyrstötiäinen 734, pajulintu 630, punarinta 333, harmaasieppo 290, kirjo-sieppo 228, puukiiپیچ 221, suosirri 221, leppälintu 168 ja talitiäinen 143. Vertailu 30 vuoden vastaavaan lis-taan kertoo, että punarinnan ja leppälinnun saalis jää todella vaatimatto-maksi, samoin laulurastaan, peipon ja

Kaksi pikkujout-senta härmistyi Jurmon vesille 28.9.

Henry Lehto, Englamu, helm 1990

Jyri Normaja

Pesonen rinkuloi paljon pyrstötiaisia Jurmossa. Syksyn rengastusmäärä on ylivoimaisesti Jurmon historian paras.

lehtokertun, jotka eivät nyt edes päässeet listalle. Syynä tähän on lajien muuton osuminen sellaisiin aikoihin, jolloin Jurmossa ei ollut rengastusta.

Vuoden aikana tuli löytökirjanpitoon 12 ulkomaista ja kuusi kotimaista löytöä tai kontrollia Jurmossa rengastetuista linnuista. Jurmosta löydettiin kuolleena 12 vuotta aiemmin Porvoossa poikasena rengastettu harmaalokki. Ulkomaisista rengastuksista saatiin Jurmossa 13 kontrollia, joista mainittakoon 24.10. kontrolloitu 10 pyrstötiaisen parvi, joka oli rengastettu Eestin Laossa vain kuusi päivää aikaisemmin. Myös Norjassa 6.10.91 rengastettu hippiäinen selvitti tiensä Jurmoon vain 11 päivässä. Jurmossa 6.10. rengastettu hippiäinen puolestaan lensi kahdessa päivässä Säppiin.

Lopuksi

Jurmon lintuaseman tavoitteena on tuottaa mahdollisimman hyvää aineistoa eri lajien muuttodynamiikan ja kannanvaihtelujen selvittämiseen.

Aineiston suurimpana virhelähteenä on miehityksen aukot päämuuttokausina ja miehitystehossa esiintyvät vaihtelut. Näiden vaihtelujen eliminoimiseksi asemalla otettiin viisi vuotta siten käyttöön vakiolaskentareitit ja kahden tunnin aamumuutontarkkailu. Reittien laskenta sujuu nykyisin tyydyttävästi mutta muutontarkkailu jää edelleen muutamien aseman vakiohavainnoitsijoiden huoleksi. Päämuuttokausina valtaosa linnuista muuttaa Jurmon ohi ja vain osa pysähtyy saarelle sääolosuhteista riippuen. Siksi muutontarkkailun säännöllinen suorittaminen on ensiarvoisen tärkeää aseman tavoitteiden saavuttamiseksi.

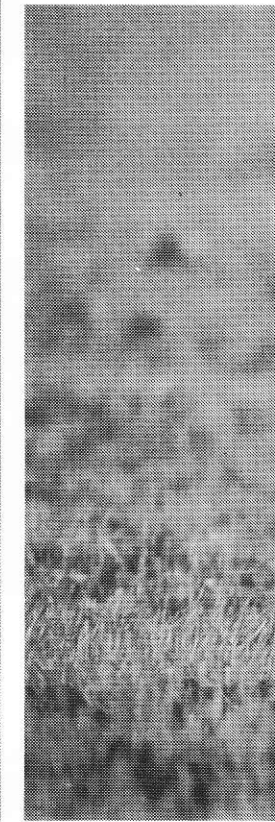
Kaikki vanha aineisto on nyt saatu tietokoneen muistiin ja parhaillaan valmistellaan tiedostoja lajikohtaisten käsittelyjen aloittamiseksi. Tuloksia asemamateriaalin käyttökelpoisuudesta on siten luvassa muutamien lajien osalta jo tulevana syksynä.

Toivotamme kaikki lintuasematyön kunnolla hoitavat lintuharrastajat tervetulleeksi Suomen parhaalle lintuasemalle. Aseman varusteluun on jat-

kossa luvassa oleellisia parannuksia. Parhaillaan selvitetään aseman sähköistämistä niin, että valaistus, radio ja mikrotietokone saadaan toimimaan ympäristöystävällisellä aurinko- tai tuulienergialla. □

Viereisellä sivulla taulukko 1. Jurmon lintuaseman rengastukset syksyllä 1992 pentadeittain. Tabell 1. Höstens 1992 ringmärkning på Jurmo fågelstation utgiven i standardpentaden.

	35	36	40	41	42	45	46	48	49	50	54	55	56	57	58	59	60	63	YHT.
Pentadi alku	20.6	25.6	15.7	20.7	25.7	9.8	14.8	24.8	29.8	3.9	23.9	28.9	3.10	8.10	13.10	18.10	23.10	7.11	
päiviä	1	2	2	5	3	3	3	2	5	1	2	2	4	3	5	4	3	2	52
Ana acu				1															1
Som mol				2															2
Acc gen nis									18	1	7	5	6	3	2		1	1	44
Hae ost	2	11	1																14
Van van	1																		1
Cha hia	5	7	3			3													18
dub						1													1
Tri tot			1	2		5													8
gla				3		1													4
Are int	9	2			2														13
Sco rus																			1
Cal can					2	3	2												7
alp		2	1	60	7	115	25	1	2										213
fer				2		2													4
Lar can	2	15																	17
mar		5			1														6
arg		1																	1
rid			1																1
Ste hir	1	4																	5
aea		13	28																41
Cuc can									2										2
Asi otu		2									1	1				1	1		6
Aeg fun											1	2		2	2				7
Cap eur									1										1
Hir rus				1															1
Par maj											1		13	61	16	23	24	1	139
cae													1	3	13	11	13		41
ate																		1	1
Aeg cau											10		178	186	134	153			661
Cer fam										2	4		91	16	13	51	42		219
Tro tro												5	5			2		6	13
Eri rub											5	3	71	2	2	23	6		112
Lus sve									1										1
Pho pho			1			8	1	3	27	5									35
Oen oen			1																10
Tur mer															2		4	1	7
pil																	2		2
ili																1			1
phi						1					2	1	2				2		8
vis																	2	1	3
Acr sci							1												1
Syl atr									1		1								2
bor						1		2									1		4
com			1			1													2
Phy lus					4			18	15	12									49
sib								1	2	1									4
Reg reg											37	81	381	47	181	117	34	1	879
Mus str								14	37	31									82
Fic hyp						3		18	44	10									75
par											1		1				1		3
Pru mod												1							1
Ant pra			1	1					2		1			1					4
tri																			2
Mot alb						1													1
Lan col						2													2
Car spi													2	1	1				4
Pyr pyr													8	5	2		1		16
Car ery									1										1
Fri coe							2		3	1			1		1	1		1	10
mon													2				1		3

Huuhkaja vietti koko syksyn ja talven Jurmossa. Useat miehittäjät viettivät öitään korvat höröllä leikkokoa kohti Pöllö kärsi ilmeisesti ankaraa yksinäisyyttä, sillä sen tiedetään vastaan neen mitä erilaisimpiin atrappiyrityksiin. Useat miehittäjät (mm. 2/3 Ükulin hulltiotimituskunnasta) nappasivat tästä linnusta arvokkaan Jurmonpinan.

Syyskatsaus 1990

Jyrki Normaja

Rami Lindroos, Sampo Kunttu & Mikko Suhonen

Sää

Elokuun ylin lämpötila mitattiin 4,8., 25,2°C. Kuun puolivälissä vallitsi lämmin jakso ja lämpötila nousi usein päälle 20°C. Elokuun alin lämpötila mitattiin 26.8., 6,1°C. Elokuun suurin sademäärä oli 9.8. 34,8mm.

Syyskuun maksimilämpötila oli 1.9. 18,6°C, muutoin keskilämpötila pysytteli pääasiassa alle 10°C. Syyskuun alin lämpötila ja samalla ensimmäiset pakkaset olivat 30.9. -0,5°C. Sademaksimi 19.9. 17,1mm.

Lokakuun ylin lämpötila mitattiin 17.10. 13,7°C. Alin 21.10. -5,3°C. Maksimi sademäärä 30.10. 12,6mm.

Marraskuun ylin lämpötila 7.11. 7,0°C, alin 22.11. -18,7°C. Maksimi sademäärä 17.11. 13,0mm. Ensimmäinen jäi maahan 1.11., 3cm. Marraskuun loppupuolella maa oli lumen peitossa, max. 7cm.

Havainnoitsijat:

Severi Aaltonen (SA), Asko Aurela (AA), Markus Ahola (MA), Pekka Alho (PA), Daniel Brännkärr (DB), Jyrki Erikäinen (JE), Esko Gustafsson (EG), Raimo Heinonen (RH), Martin Helin (MH), Jari Helstola (JHe), Olli Kanerva (OK), Hannu Klemola (HKl), Sampo Kunttu (SK), Jarmo

Laine (JLi), Janne Lampolahti (JLm), Rami Lindroos (RL), Tom Lindroos (TL), Rasmus Mäki (RM), Mikael Nordström (MN), Jyrki Normaja (JNo), Tapani Numminen (TN), Jukka K. Nurmi (JKN), Vesa Muurinen (VM), Kaj-Ove Pettersson (KOP), Mati Piironen (MP), Harri Päivärinta (HP), Kalle Rainio (KR), Janne Riihimäki (JR), Lennart Saari (LS), Ville-Veikko Salonen (VVS), Jukka Sillanpää (JS), Mikko Suhonen (MS), Asko Suoranta (AS), Seppo Sällylä (SS), Mikko Tamminen (MT), Jouni Tittonen (JT), Pekka Toola (PT), Jari Valkama (JV), Hannu Virtanen (HV), Veijo Vänskä (VV), Mikko Ylitähti (MY).

KUIKKA ja KUIKKALAJI

Gavia arctica & sp

Ensimmäinen parveutumishavainto 20.7. Dra Björkbodanjärvi 5p (AA). 5.8. Jurmo 1S. 12.8. Kus Lypertö 3m+6m 1p gavia sp (AS, K. Kuusisto) ja Rym Aasla, Viluvuori 1m (MS) olivat ensimmäiset muuttolennossa havaitut. Hyvä muuttosarja Kus Iso-karista (kuikka/gavia sp) 23.9. -/22m, 24.9. 3m/4m, 25.9. -/6m, 26.9. 20m/34m, 27.9. 13m/32m. Jurmon parhaat määrät 25.8. 2p 1m gav arc+31m sp:tä. Viimeiset 12.11. Pyh Rihtniemi 1p (/vihko; VM, K. Haapala) ja 2.12. Jurmo 1SW gavia sp.

KAAKKURI *Gavia stellata*

Jurmossa jokunen kesäkiertelijä, kuitenkin 12.8. 1E/S Gav arc:n seurassa. Seuraava 14.8. Jurmo 1W. Määrät kausittain: elo 4, syys 16, loka 18, marras -. Ei yli kahden linnun muuttoja.

SILKKIUIKKU *Podiceps cristatus*

Ekat muuttajat 29.7. Jurmo 1p ja 12.8. Kus Lypertö 1m (AS, K. Kuusisto). Suurimmat määrät 15.9. Kus 10+20+20 (JHe) ja 29.9. Par Lemlax 45p 1m (SK, RL). Vähenivät lokakuun lopussa.

HÄRKÄLINTU *Podiceps griseigena*

28.7. Jurmo 2p ja 28.7. Kem Sjö lax 1ad (JKN) lienevät jo muuttajia. Paras määrä 2.9. Pyh Rihtniemi 13+2p (/vihko; VM). Viimeiset 3.11. Uus Vekara 3 (RH).

Valkoposkihanhen kohdalla on usein vaikea arvioida, onko kyseessä villi vai istutettu lintu. Suurin havaittu yksilömäärä on Ruissaiosta: 16 exx.

Henry Lehto

MUSTAKURKKU-UIKKU

Podiceps auritus

26.7. Kem Sjö lax 1 kv (JKN) ja 7.8. Uus Iso-Vehanen 1p (JLi) olivat ensimmäiset. Paras 25.8. Uus Vekara 6 (RH). Viimeiset 23.9. Kus Isokari 2p (JHe). Jurmosta ei yhtään havaintoa koko syksyltä.

MERIMETSO *Phalacrocorax carbo*

Havaintoja vain saaristosta. Joka kuukaudelta paras määrä: 31.8. Pyh Rihtniemi 1p 124S, 1.9. Pyh Rihtniemi 172S (JS, PA, T. Santamaa), 27.10. Jurmo 78p 2m, 17.11. Jurmo 85p. Syksyn summa Rihtniemestä ajalta 22.8.-9.12. 813 exx.

HARMAAHAIKARA *Ardea cinerea*

Havaintoja kertyi yli 350. Suurimmat määrät 24.7. Hal Halikonlahti 18 (TN), 3.8. Sal Halikonlahti 17p (PA, HKI, PT) ja 14.8. Tur Friskalanlahti 17 (RL, MS). Kaikki marraskuiset: 3.11. Tur Friskalanlahti 1m/kiert. (MS, R. Baarman), 10.11. Hou Mossala 1m (JHe, Ta. Nurmi), 18.11. Rai Raisionlahti 1 (RH), 18.11. Tur Aurajoki Piispankatu 1S (JT).

KATTOHAIKARA *Ciconia ciconia*

Mukava syyshavainto: 27.8. Rym Aasla Paskalahti 2. Olivat olleet jo kaksi viikkoa paikalla (MS/TY:n pinnalista).

KYHYMYJOUTSEN *Cygnus olor*

Suurimmat määrät: 14.8. Jurmo 135p, 25.8. Jurmo 170p, 11.11. Tai

Kolkanaukko 113ad 25juv (JHe), 24.11. Pyh Rihtniemi 94m 7p (/vihko; T. Santamaa), 9.12. Pyh Rihtniemi 100m (/vihko; JS, T. Kivislahti).

LAULUJOUTSEN *Cygnus cygnus*

Ensimmäiset ehtivät TLY:n alueelle 10.9. Kem Sjö lax 1ad p (JKN, SS). Seuraavat 23.9. Mie Mietoistenlahti 6p (VVS, J. Kirjonen), Tur Ävik 2+4SW (/vihko; J. Kivelä, T. Elovaara), Jurmo 2p ja Uus Päiväkari 4S (RH). Ylivoimaisesti parhaat kertymät Prn Saarenjärveltä, mm. 4.11. 113p ja 14.11. 136p [35 1kv] (JKN). Suurin määrä muualta 19.10. Uus Letto 33m/5a (VM). Päämuutto lokakuun loppupuolella.

PIKKUJOUTSEN

Cygnus columbianus

Siirrettiin arkistolajiksi vuoden -90 alusta. Kaikki havainnot: 22.9. Sal Halikonlahti 20ad p (VVS, PT, MN), 23.9. peräti neljä havaintoa: Kem Galtarbyviken 3 kv (JNo), Kor Jurmo 1ad p kahden Cyg cyg:n seurassa, Sal Halikonlahti 9p lähtivät m (JNo) ja Uus Liesluoto 5p 1SW (MT), 21.10. Kor Jurmo 1m.

KANADANHANHI

Branta canadensis

Yhteensä palautettiin n. 100 havaintoa. Vain yksi tosisishavis: 8.11. Suo Aneriojärvi a7p (JE). Perniö osoittautui ylivoimaisesti parhaaksi kanadalaispaikaksi, useita yli 200 linnun päiviä. Parhaat: 14.10. Prn Laukka 425p (JKN) ja 18.11. Prn Osala 238p (JKN). Sal Halikonlahden paras 14.9. 90 (JHe, JR). Viimeiset 19.11. Tur Friskalanlahti 13 (PA).

SEPELHANHI *Branta bernicla*

Kaikki havainnot: 22.9. Kem Sjö lax 5p, Jurmo 80W+60m+21m+100m, 23.9. Jurmo 40p 80W, 6.10. Jurmo 3p, Uus Vekara 1juv S (RH) ja 11.10.-1.11. Jurmo 1juv p.

VALKOPOSKIHANHI

Branta leucopsis

Arktisten valkoposkien ja Turun pullaposkien havaintoja vaikea erottaa. Alueella Tur-Rai-Naa havaintoja pitkin syksyä, max. 30.9. Tur Ruisalo 16 (HKI). Havainnot muualta: 14.9.-22.9. Kem Sjö lax (PA, TN, JKN), 23.9. Jurmo 18p, 4. ja 10.10. Prn Saarenjärvi E-pää 1p (M. Ahola), 14.10. Prn Laukka 2p (JKN), 19.10. Prn Lau-

kanlahti Iad (JR) ja 18.11. Prn Ylönkylä Ip (JKN).

MERIHANHI *Anser anser*

Kemiö Sjöfax oli omaa luokkaansa. Havaintoja ajalta 4.6.-9.11. max. 12.8. 2500p (JKN). Seuraavaksi parhaat kertymät 24.7. 344p (VVS) ja 29.7. 280p (JS). Myös Sauvo Tapila 9.9. 123p (KR). Viimeinen 11.11. Sal Halikonlahti Ip (JR).

TUNDRAHANHI *Anser albifrons*

Siirrettiin arkistolajiksi v.-90 alusta. Havaintoja ennätysmäärä: 5.9. Tur Ävik Iad saapui p (PA), 8.9. Pii Toivonlinna 20-30S yöllä (MPi), 9.9. Kem Sjöfax 5ad p (JKN), 22.9. Kem Sjöfax 9ad 13 Ikv+90m (JKN, M.Harmanen). Par Finby 20m (B.Blomqvist), 23.9. Jurmo 22ad 18juv p [mahd. enemänkin], Lie Nuolemo 29m (JHe), Mie Mietoistenlahti 36+55m (/vihko: J.Kirjonen). Sal Halikonlahti 125S+60S+1S+8S+2p+1 (JNo), Uus Liesluoto 2E (VM), Uus Pitkäluoto 1m Ans fab parvessa (TL), 24.9. Jurmo 1juv tuli W, lähti S, 26.9. Jurmo 1m, 27.9. Jurmo 3m, 27.-30.9. Mie Koeasema-lahti 1 Ikv p (VVS), 2.10. Pai Paimionlahti 1 +1kv (TN, A.Forsten), 6.10. Prn Ylönkylä Iad p (JKN), 10.10.-18.11. Sal Halikonlahti 1 Ikv p (JR, TL, TN) ja 14.10. Prn Laukka Iad (JKN).

METSÄHANHI *Anser fabalis*

Ensimmäiset 4.9. Sal Halikonlahti 1N (JHe) ja 7.9. Nau Borstö 1p (MY). Kovassa hanhirsäyksessä 22.-23.9. menivät myös suurimmat metsähänhimäärät: 22.9. yht. 1474m, paras Prn Hamarinjärvi 1230SW ja 23.9. yht. 375m, paras Par Lemlax 120m (RL). Viimeiset 4.11. Kem Sjöfax 1p (JKN) ja 11.11. Tur Friskalanlahti 1 (PA).

SINISORSA *Anas platyrhynchos*

Parhaat kertymät 13.8. Tai Rantalalahti 490p (JS), 15.9. Sal Halikonlahti 620p (SK, RL, T.Nikkanen) ja Jurmo 700p.

HARMAASORSA *Anas strepera*

Kaikki havainnot. Jurmo: 15.9. 1p, 20.9. 1p, 24.9. 2p, 28.10 1k2n p. Kor Utö: 19.8. 4ad (T.Lineri), 26.9. 1kn (HKI), 24.-25.10. 1k p (HKI). Sal Halikonlahti pesintöjen jäljiltä: 28.8. 1p (JR), 2.9. 1np (PA), 3.9. 1p (JR), 6.9. 1p (JR) ja 14.9. 2p (JR). Havain-

Matti Valtia, Maska

Suurin mustakurkku-uikkuesiintymä havaittiin 25.8. Uudenkaupungin Veikarassa: 5 exx.

MERIKOTKA *Haliaeetus albicilla*

Nykyään retkien vakiolajistoa. Nytkin palautettiin yli 110 havaintoa, joista mielenkiintoisia: 16.9. Tur Friskala ja Tur Ävik 1 juv kiert. (RL, SK, MT) havaittiin lähes samoihin aikoihin molemmista paikoista. Suurin määrä 10.11. Hou yht. 7 exx (JHe).

MAAKOTKA *Aquila chrysaetos*

Kaikki havainnot. Havaittiin aikanu-kasti: 23.9. Uus Pitkäluoto 1 juv/subad m (TL), 29.9. Tur Ävik 1 juv SW (/vihko: E. Jokinen), 8.10. Rym Aasla 1 juv (LS), 13.10. Uus Pyhämaa, Kammela 1 juv N (KR, DB), 29.10. Nau Pensar 1 E (VV), 7.11. Sau 1 juv/subad N (KOP), 18.11. Uus Pitkäluoto 1 juv (PA), 23.11. Rym Aasla 1 (LS), 24.11 Kor Jurmo 1 2kv p lähti N. Viimeiset havainnot koskevat luultavasti talveksi haaskoille jääviä lintuja.

HIIRIHAUKKA *Buteo buteo*

Havaintoja palautettiin n. 115 linnusta. Muutto alkoi elokuun lopulla ja sen huippu oli 23.9., jolloin 51m, joista Uus Päiväkari 17m (JHe). Tur Ävik 12m (/vihko: J.Kivelä, T.Elovaara),

Prn Teijonrinne 13m (JR, JKN). Viimeinen "hiha" 8.11. Rym Aalassa (LS).

PIEKANA *Buteo lagopus*

Havaintojapalautettiin n.150 yksilöstä. Ensimmäinen Dra jo 1.9. (AA). Muuttopäivistä paras 23.9., kuten "hihallakin". Tällöin muutti 89 "lagoa", joista 31m Mie lahti (/vihko: J.Kirjonen), 16m Sal Halikonlahti (JNo). Viimeiset loppuivat aikaisin: 19.10. Pyh Rihtniemi 1W (/vihko: M.Vastiala) ja Kus Isokari 3m (JHe).

MEHILÄISHAUKKA

Pernis apivorus

Ensimmäiset liikkuivat 15.8. Pai lahti 1 (KR, MY) ja 16.8. Tur Ävik 2 (/vihko: J.Uotila, E.Karhilahti). Muuttajailmoitettiin 33, joka lienee tavallista hieman parempi määrä. 12. 9. Dra Lövä jopa 6m. Viimeiset 23.9. Mie lahti 1m (/vihko: J.Kirjonen) ja Uus Päivönkari 1 SW (RH).

KANAHAUKKA *Accipiter gentilis*

Varmoja muuttajia palautettiin vain 14!

Mikko Tammunen 19.9.1991 Lieto

Ampuhaukkoja ilmoitettiin poikkeksellisen runsaasti.

VARPUSHAUKKA *Accipiter nisus*

Yhteensä n. 1450 "anista". Parhaat päivät tuntuvat olleen syyskuun alussa, jolloin: 2.9. Dra Lövä 96m (EG) ja Dra Busö 81m (MY), 3.9. Dra Kuggskär 80m (MY). Muuttoa meni hyvin myös 7.10., jolloin mm. Pyh Iso-Pöllä 88m (HV).

RUSKOSUOHAUKKA

Circus aeruginosus

Havaintoja palautettiin vähän alle 200 yksilöstä. Suurimmat kertymät elokuun lopun tienoilla, mm. 24.8. Pai lahti 7 (MY) ja 2.9. Mie Mynäjoensuisto 3m+3p (VVS). Viimeiset ruskikset hyittyivät syyskuun lopussa: 17.9. Sal Halikonlahti 1 Ikv (TN) ja 23.9. Jurmo ad /1.

SINISUOHAUKKA *Circus cyaneus*

Ensimmäinen 11.8. Jurmo 1n. "Sinarin" muuttohuiput elo- ja syyskuun taitteessa ja syyskuun lopussa. Suurimmat muutot: Kus Isokari 31.8. 8m, 1.9.9m ja 2.9. 6m (JLi). Dra 1.9. 5m, 3.9. 6m ja 5.9. 4m (MY). Jurmon paras 15.9. 7. Viimeinen havainto: 3.11. Uus Vekara 1n (RH).

NUOLIHAUKKA *Falco subbuteo*

Muuttoaikaisia "subareja" palautettiin alle 100. Muuttohavainnot keskittyvät syyskuun alkuun. 1.9 - 8.9 väliseltä ajalta palautettiin havaintoja 34 linnusta. Vain kaksi kolmen linnun päivää: 2.9. Rihtniemi (/vihko: V. Muurinen) ja 6.9. Jurmo. Viimeiset 23.9. Sal Halikonlahti 1 (JNo) ja 29.9. Mie Koeasema 1 (VVS).

AMPUHAUKKA *Falco columbarius*

Ensimmäiset "amparit" jo 25.7.

Tur Jyrkkälä 1 (EG) ja 3.8. Pai Puhdistamo 1 (TN). Jurmon ensimmäinen vasta 25.8. 1n p. Muuttohuippu syyskuun lopussa (21.-30.9. välisellä ajalla havaittiin n. 50 yksilöä.) Suurimpia kertymiä mm. 23.9. Mie lahti 3m+1p (/vihko: J. Kirjonen), Pai lahti 3m (MY), Sal Halikonlahti 3 (JNo) ja 28.9. Jurmo 4. Viimeisiä 19.10. Kus Isokari 1m (JHe) ja Jurmo 1.

TUULIHAUKKA *Falco tinnunculus*

Kierteleviä yksilöitä havaittiin jo heinäkuun puolivälistä lähtien. Jurmon eka 14.7. 1n. Parhaimmat kertymät 4.8. Kor Utö 12 (MY) ja 18.8. Kor Jurmo 15, 1.9. Dra Öro 9 (MY) ja Kus Laupunen 4 (AS), 2.9. Dra Lövä 9m sekä 5.9. Dra Väno 5 (MY).

Hyvää muuttoa myös: 23.9. Mie lahti 5m+2p (/vihko: J. Kirjonen) ja Pai lahti 4m+2p (MY). Viimeiset tin-

nut nähtiin lokakuun lopulla 23.10. Jurmo 1 ja 28.10. Par Lemflax 1n NE (RL).

METSO *Tetrao urogallus*

Kaikki havainnot: 16.10. Pai Paltanmetsä 1k (/vihko: T.Muukkonen), 17.10. Pai Pitkäketo 1k (/vihko: T.Muukkonen), 24.10. Pyh Rihntiemi 1n (/vihko: K.Haapala, M.Vastiala) ja 20.11. Tur Tuponiityntie 2k 1n (K.Ketola).

KURKI *Grus grus*

Kurkia havaittiin mahtavasti. Koko syksynä yhteensä n. 8500 muuttavaa kurkea (elo- 320, syys- 7500 ja lokakuussa 600). 23.9. oli kurjen ja monen muunkin muuttajan suosima massa-

päivä. Tällöin havaittiin n. 5500 kurkea. Parhaimpia muuttopaikkoja 23.9. olivat mm. Kaa Kuusistonlahti 872m/10a (EG), Mie lahti 961m/16a (/vihko: J.Kirjonen) ja Pai lahti 1453m/13a (MY, JLi, PT). Viimeiset jo 8.10., jolloin yht. 328m.

LUHTAKANA *Rallus aquaticus*

Ainoa rallus 13.9. Väs Södra Mågsholm lä (AS).

LUHTAHUITTI *Porzana porzana*

6.9. Prn Koski as. lä (J.Pohjola, J.Leino) oli ainoa.

RUISRÄÄKKÄ *Crex crex*

Ainoa räikkä 1.9. Mie Silakkari 1p (VVS).

LIEJUKANA *Gallinula chloropus*

Viimeiset Pai Puhdistamon ja Sal Halikonlahden pesintöjen jäljiltä: 15.8. Pai Puhdistamo lad (TN) ja 4.10. Sal Halikonlahti 2 (JR).

NOKIKANA *Fulica atra*

Parhaat kertymät: 8.9. Uus Pitkäluoto 620 (JS) ja 21.9. Sal Halikonlahti 530 (TN). Marraskuun alussa vielä 4.11. Rym Aasla 54 (LS) ja 11.11. Tai 29 (JHe). Myöhemmät havainnot koskevat alle kymmenen linnun parvia.

MERIHARAKKA

Haematopus ostralegus

Suurin määrä 23.7. Jurmo 55. Syksyn viimeinen "haima" myös Jurmossa 31.10. 1p. Mantereen viimeinen

Ad Pulmussirri

23.9. Pyh Rihtniemi 1m (TL).

TÖYHTÖHYYPÄ

Vanellus vanellus

Ensimmäiset muuttavat "vanit" havaittiin 6.6. Jurmo 3m, mantereen ekat 19.6. Kuusistonlahti 5 SW (EG). Suurimmat määrät Ävikissa 30.8. 130p (/vihko; J.Tammi). Viimeiset hyypät 4.11. Lem 7 (TL).

TYLLI *Charadrius hiaticula*

Ensimmäisiä 2.7. Jurmo 12 ja 4.7. Tur Halistenkoski 1p (RL). Suurimmat määrät Jurmossa: 20.7. 90p ja 20.8. 112p. Mantereen maksimi: 4.7. Ävik 33p (/vihko; J.Kivelä). Viimeinen 15.10. Jurmo 1. Mantereen viimeinen 26.9. Sal Halikonlahti 1 1kv (JR).

PIKKUTYLLI *Charadrius dubius*

Ensimmäisiä liikkui kesäkuun lopussa. Jurmon ensimmäiset 17.7. 2.

Paras kertymä 8.7. Halikonlahti 12p. Viimeinen 29.8. Ävikissa 1 1kv (SK).

KARIKUKKO *Arenaria interpres*

Ainoa Jurmon ulkopuolinen havainto Pyh Truutti 21.7. 6p (VM). Jurmon maksimi 20.7.40 ja viimeinen 15.9. 1.

TUNDRAKURMITSA

Pluvialis squatarola

Ensimmäiset 14.7. Jurmo 1p ja 21.7. Pyh Truutti 1p (VM). Suurimmat määrät 10.8. Pyh Nihtiö n. 70m (HV) ja 6.10. Jurmo 40p. Viimeinen "skvatti" havaittiin Jurmossa: 17.11 1p ad.

KAPUSTARINTA

Pluvialis apricaria

Havaintoja palautettiin n. 230 linnusta. Ensimmäisiä 21.6. Tur Ävik 1p (/vihko; E. Karhilahti, J. Uotila) ja 6.7. Kus Vekara 2m (KR). Syksyn maksimi 18.8. Jurmo 80 ja 24.9. Jurmo 79. Suurimmat kertymät mante-

reella 18.8. Pai Puhdistamo 51 (TN) ja 8.9. Ävik 53p (MS). Viimeinen Jurmossa 22.10.

MERISIRRI *Calidris maritima*

Jurmon ensimmäiset "rantarotat" 13.10. ja maksimi 17.11. 55/3a.

Ainoa Jurmon ulkopuolinen havainto: 27.10. Dra Hiittinen ulkosaaristo 1p (J.Linder, T.Helander). [ilmeisesti sama vielä 9.11.].

KUOVISIRRI *Calidris ferruginea*

Ensimmäiset 5.7. Halikonlahdella 2p (JR) ja 6.7. Tur Ävikissa 2 S (/vihko; I.Lahtonen). Suurimmat kertymät Jurmossa 26.8. 25p. Mantereen paras Ävikissa 9.8. 11 ad (RL, MS, M.Virtanen). Havaintoja Jurmon, Ävikin ja Halikonlahden lisäksi mm. 2.9. Kus Isokari 6m (JLi), 26.8. Tur Länsilaituri 1 1kv (PA) ja Pai Puhdistamo 15.7.-26.8. välisellä ajalla muutamia yksilöitä. Viimeinen 23.9. Tur Ävik 1p 1kv (/vihko; J.Kivelä, T.Elovaara) ja samana Halikonlahdella myös 1p (JR).

SUOSIRRI *Calidris alpina*

Ensimmäiset suosirrit nähtiin 21.6. Ävikissa 1p ad (/vihko; J.Kivelä, E.Karhilahti) ja 1.7. Halikonlahdella 2p (KR). Massat Jurmossa 14.7. 145 exx. Jurmon ulkopuolelta mm. 6.7. Ävik 15m 15p ja 18.8. Pyh Rihtniemi 40m (JNo). Viimeinen 20.10 Jurmo 1. Mantereen viimeinen jo 23.9. Ävik 1 (/vihko; J.Kivelä, T.Elovaara).

ISOSIRRI *Calidris canutus*

Tänä syksynä ei havaittu suurparvia. Parhaimpia muuttoja: 2.9. Kus Isokari 69m/12a (JLi) ja 13.8. Pyh Rihtniemi 18 S (JS). Jurmon maksimi 20.8. 16p. Viimeinen Jurmossa 26.9.

PULMUSSIRRI *Calidris alba*

Jurmon ulkopuolisia havaintoja vain kaksi: 2.9. Kus Isokari 1m (JLi) sekä 27.9. Kem Sjöfax 1p (P.Loivaranta). Jurmon paras 6.9. 8m ja viimeinen 27.9. 1p.

LAPINSIRRI *Calidris temminckii*

Ensimmäinen "tirri" saapui Äviktiin 1.7. 1p (PA). Jurmon ekat 15.7. 4. Syksyn suurimmat kertymät: 24.7. Jurmo 12 ja Jurmolle nuukasti hävinneenä 14.7. Ävik 10p (RL, SK). Viimeiset 30.8. Halikonlahti 1p (JR) ja Pai Puhdistamo 2 (TN).

Pesimäpaikkojen ulkopuolella liejukanoja ei havaittu yhtään.

PIKKUSIRRI *Calidris minuta*

Ensimmäiset Halikonlahdella: 14.6. 1 (JR), 15.7. 2p (/vihko: J. Karvonen) ja 17.7. 7p (JR). Paras kertymä Kem Sjö-laxissa 2.9. 24p (JKN). Viimeiset Utössä 26.9. 1 ja 27.9. 2 (HKI) sekä 29.9. Jurmo 1. Jurmon ekat kaksi saapuivat 17.7.

LEHTOKURPPA

Scolopax rusticola

11.10. Rym Aasla 4 (LS) oli syksyn paras määrä. Viimeinen 8.11. Tur Ruissalo 1 (MY).

TAIVAANVUOHI

Gallinago gallinago

Syksyn suurimmat "pässikertymät" 30.9. Paimionlahti 110 (MY, WV) ja Tur Friskalanlahti 74p (RL, SK, MS). Viimeiset 4.3.11. Uus Vekarassa (RH).

JÄNKÄKURPPA

Lymnocyptes minimus

Ensimmäinen "lymno" 4.9. Sal

Halikonlahdella (JHe). Syksyn suurin kertymä Friskalassa 7.10. 6p (RL, SK, T. Nikkanen) Toinen hyvä kertymä 30.9. Hou Björkö 5p (KR). Tur Hippoksella oleili kurppa pienessä ojassa 13.-25.10. (RL, SK, MS). Viimeinen 4.11. Ävikissä (/vihko: J. Lehtovaara).

KUOVI *Numenius arquata*

Ensimmäisiä 18.6. Jurmo 13m ja 16.9. Kuusistonlahti 2 (EG). Ei suuria kertymiä. Viimeinen 25.9. Ävik 1p (/vihko: M. Tamminen, J. Kivelä).

PIKKUKUOVI *Numenius phaeopus*

Ensimmäinen jo 2.6. Jurmo 1m. Mantereen ensimmäinen vasta 3.7. Kem Sjö lax 1p (JKN). Suuria muuttoparvia ei havaittu. Jurmon paras kertymä 23.7. 90p.

PUNAKUIRI *Limosa lapponica*

Ensimmäinen "limppari" 9.7. Pai Puhdistamolla 1ad (TN). Jurmon ensimmäinen vasta 23.7. 1p. Jurmossa

nähtiin syksyn aikana vain yksittäisiä lintuja. Suurinta muuttoa Ävikissä 17.8. 120 S (/vihko: A. & P. Uotila) ja 18.8. 36 S (/vihko: J. Tammi). Viimeinen Jurmossa 21.9. 1p.

MUSTAPYRSTÖKUIRI

Limosa limosa

Limaparista ei havaintoja.

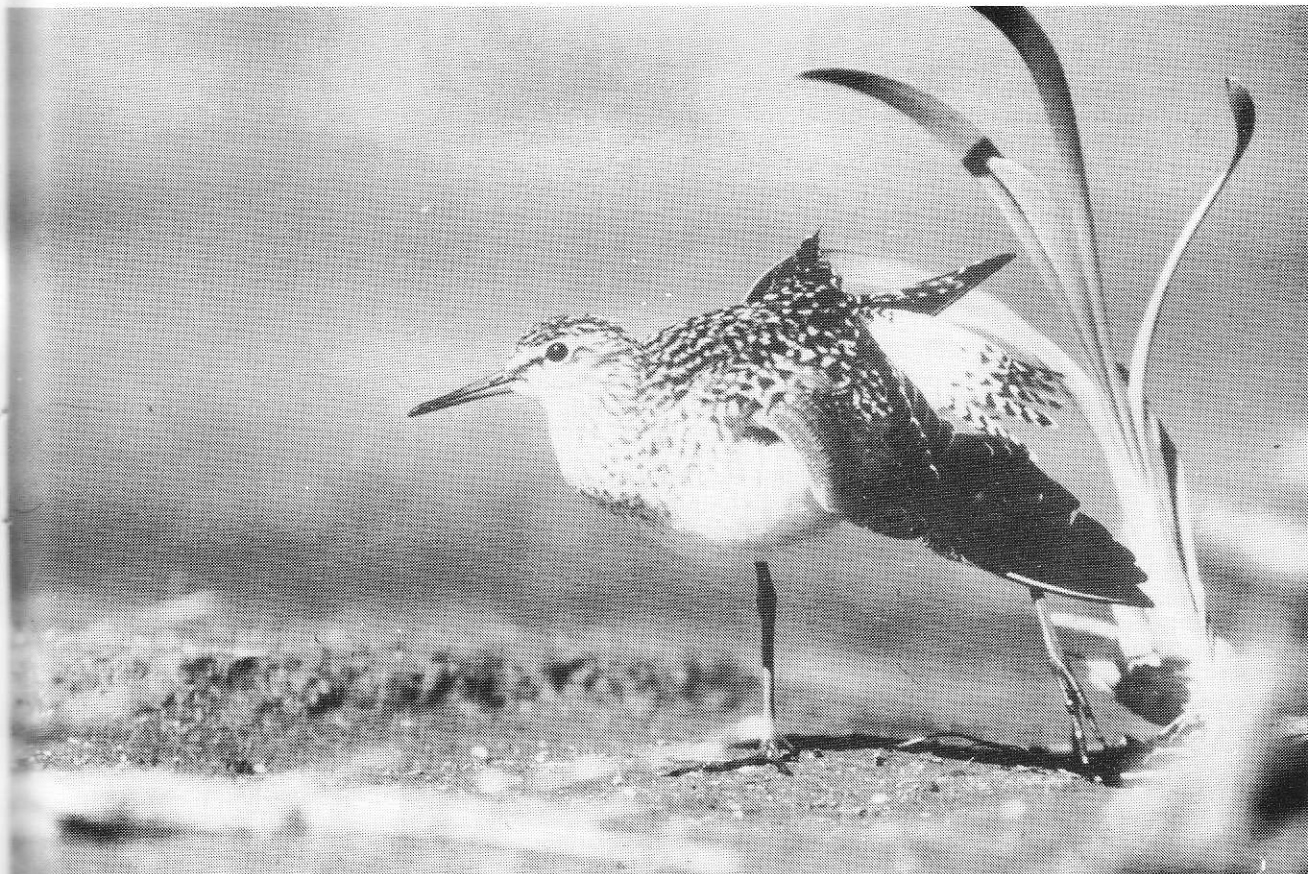
RANTASIPI *Actitis hypoleucos*

Ensimmäiset sipit 3.7. Pai Puhdistamo 1 (PT) ja 5.7. Jurmo 1. Syksyn maksimi 7.8. Ävik 27 (/vihko: E. Karhilahti, J. Tammi). Ävik oli samalla ainoa paikka, joka ylsi yli kymmeneen sipiin. Viimeinen jo 11.9. Uus Liesluoto 1p (VM).

METSÄVIKLO *Tringa ochropus*

Ensimmäiset 2p Halikonlahdella 2.6. (JR). Suurimmat kertymät 17.7. Jurmo 6, 3.8. Ävik 5 ja 6.8. Rus Ruskonallas 6 (RL, MS, M. Virtanen). Viimeinen 3.9. Dra Kuggskär 1p (MY).

Katsauksen tekijät saivat runsaasti harmaita hiuksia yrittäessään keksiä liron ensimmäiset syysmuuttajat.

LIRO *Tringa glareola*

Ensimmäiset lirot liikkuivat kesäkuun alussa, mm. 4.6. Halikonlahti 4p (JR). Jurmon ekat 2 vasta 2.7. Tänä syksynä parhaatkin kertymät jäivät alle sadan linnun. Suurimmat kertymät 5.7. Pai Puhdistamo 95 (PT), 17.7. Jurmo 73, 22.7. Paimionlahti 70 (MY) sekä 30.7. Kem Sjöfax n. 70p (JKN). Viimeinen Mietoistenlahdella 23.9. 1p (/vihko: J.Kirjonen).

VALKOVIKLO *Tringa nebularia*

Ensimmäiset Halikonlahdella jo 1.6. 1p ja 7.6. 5p (JR). Seuraavat 16.6. Jurmo 3 ja 17.6. Paimionlahti 1 (/vihko: A.&P.Uotila). Suurimmat määrät selkeästi Jurmossa, jossa 19.8. 85. Mantereen suurin kertymä 4.7. Tur Halistenkoski 13p (RL). Viimeiset 30.9. Uus Liesluoto 1p (MN) ja 5.10. Jurmo 1.

PUNAJALKAVIKLO *Tringa totanus*

Ensimmäisiä "punakontteja" Halikonlahdella: 1.6. 6p ja 2.6. 25p (JR). Paras kertymä Jurmossa 7.7. 56. Mantereen paras 29.6. Halikonlahti 29p (JR). Viimeinen 28.9. Jurmo 1.

MUSTAVIKLO *Tringa erythropus*

Ensimmäiset 7.6. Paimionlahti 1 (MY) ja Halikonlahti 2p (JR). Jurmon ensimmäiset 9.6. 3. Paras kertymä 10.6. Halikonlahti 20p (JR). Jurmossa maksimi 12 lintua. Viimeinen Jurmossa 15.9.

SUOKUKKO *Philomachus pugnax*

Ensimmäiset "suokut" saapuivat Halikonlahdelle 1.6. 8p (JR, PA) ja Jurmoon samana päivänä 1n p. Suurimmat kertymät Tur Ävik 31.8. 1000 (TN) ja 2.9. 800 (/vihko: J.Kivelä, T.Elovaara), 3.9. Tur Ruissalon sillan edustalla 610p (JHe). Viimeiset 10.10. Rai Kuninkoja 1p (J.Kivelä) ja 15.10. Jurmo 2.

VESIPÄÄSKY *Phalaropus lobatus*

Vesipääskyhavainnot keskittyvät jälleen kerran Jurmoon ja Halikonlahdelle. Jurmossa maksimi 7 16.7. ja viimeinen 8.9. 1p. Halikonlahdella koko syksyn 1-2 yksilöä, viimeinen 12.8. 1 1kv p (TL). Muualla: 6.7. Uus Vekara 12 S (KR) ja 15.7. Ävik 1p (PA, JNo, KR).

MERIKIHU

Stercorarius parasiticus

Jurmon viimeinen sentään lokakuussa: 12.10. 1 vaalea exx.

SELKÄLOKKI *Larus fuscus*

Selkälokit loppuivat pikkukuhiljaa lokamarraskuun vaihteeseen mennessä. Viimeiset Pyh Rihtniemessä 26.10. 1 S ja 31.10. 1p (vihko: K.Haapala).

NAURULOKKI *Larus ridibundus*

Viimeiset ilmoitetut ridarit Rym Aaslasta 7.11. 4 ja 14.11. 1 (LS).

PIKKULOKKI *Larus minutus*

Kaikki havainnot: 15.-18.7. Pai Puhdistamo 1 juv (TN, JHe, ym.), Sal Halikonlahdella 21.7. 1 ad 1 juv (JR) sekä 24. ja 26.7. 1 juv (JR, MH), 30.7. Uus Sirppujoensuisto 5 juv (JLm), 4.-6.9. Halikonlahti 1 juv p (JR, JHe, ym.) ja vielä 30.9. Paimionlahti 1 ad p (WV, MY).

RÄYSKÄ *Sterna caspia*

Räyskät ilmestyivät lintulahdille tuttuun tapaan heinäkuun alussa. Kem Sjöfaxin 32p 5.8. (TL) oli paras kertymä. Muualta kannattaa mainita 30.7. Uus Sirppujoen suisto 28 (JLm) ja 14.8. Uus Velhovesi 11p (JLm). Viimeiset 31.8. Pyh Rihtniemi 2 S (/vihko: K.Haapala, V.Muurinen).

KALATIIRA *Sterna hirundo*

Viimeiset 5 exx Jurmossa 25.8.

LAPINTIIRA *Sterna paradisaea*

Ei palautettuja havaintoja!

KALA-/LAPINTIIRA

Sterna hirundo/ paradisaea

Viimeiset 30.8. Paimionlahti 3p (PA).

RUOKKI *Alca torda*

Jurmossa yht. n.30 exx. Pyh Rihtniemessä 28.7.-2.11. yht.8m. Havainnot muualla: 3.8. Kor Utö 12 (MY). Kus Isokari 23.-27.9. 7m, 18.10. 2 ja 19.10. 1 (JHe). Uus Vekarassa 9.9. 2tp, 27.9. 1tp sekä 14.10. 4 exx (RH). Uus Liesluoto 7.10. 1 juv p (MT).

RISKILÄ *Cepphys grylle*

Myös riskilää palautettiin hintsusti: Pyh Rihtniemessä 1.9. 2, 2.9. 2, 3.9. 1 ja 14.10. 1. Uus Liesluodossa 11.11.

6p (MT). Lisäksi Jurmossa havaittiin puolensataa riskilää.

UUTTUKYYHKY *Columba oenas*

Uuttarin parhaat kertymät: 10.8. Tur Friskala 210p (/vihko) ja 15.9. Mie lahti 200p (JHe). Viimeiset nähtiin 3.11. Rym Aasla 1 (LS) ja 4.11. Sal Halikonlahti (PA).

SEPELKYYHKY

Columba palumbus

Yhteensä palautettiin n.4300m, joista parhaat 23.9., jolloin mm.: Prn Ruukinrinne 1100m (JKN, JR) ja Sal Halikonlahti 940m/7a (JNo), Kus Susiluoto 800m (AS). Paras paikalliskertymä 24.7. Mietoistenlahdella 600p (VVS).

TURTURIKYYHKY

Streptopelia turtur

Turturistakin sentään pari syyshevistä: 2.10. Pai Puhdistamo 1 juv (/vihko: M.Lempiäinen) ja 11.10. Prn Kirkkonkylä 1E (M.Ahola).

TURKINKYYHKY

Streptopelia decacoto

Aivan normaalia esiintymistä. Strepa on levittäytynyt vähän joka puolelle Turkuu, missä parhaat kertymät Kuppitaan paikkeilla 22p ja Halisista 10p. Sal Meriniityltä paras kertymä marraskuussa 35p (JR). Myös Ävikissä paikallisia pitkin syyskä, max. 3 exx.

Myn keskustan suurin parvi 21p 6.11. (AS). Pai Vistan paras määrä 23.11. 11p (SA). Yksittäishavaintoja: Kem Tjuda 31.8. 1 (P.Loivaranta) ja 7.9. 2 (AS) sekä Prn Melkkilä 20.9. 1p (JKN).

KÄKI *Cuculus canorus*

Viimeinen havis suhteellisen myöhäinen: 23.9. Uus Vekara 1 (RH).

HELMIPÖLLÖ *Aegolius funereus*

Helmarilla pientä liikehdintää. Jurmon yhteissumma n. 25 lintua. Kus Isokariissa rengastettiin 24.9. 2, 25.9. 1 ja 18.10 1 (JHe). Lisäksi ainoastaan 27.9. Uus Vekarassa 1p (RH).

VIIRUPÖLLÖ *Strix uralensis*

16.10. Pai Pitkäketo 1 (/vihko: T.Muukkonen) ansainnee varmaan maininnan.

SARVIPÖLLÖ *Asio otus*

Otuksentakain vain muutama havainto: Kus Isokariissa 24.9. 1p, 26.9. ren-

gastettiin 1 [eri kuin 24.9.] ja 19.10
kontrolloitiin 1

(JHe). Kor Utö 24.10.1 (HK1). Muu-
alta vain Jurmosta 4 exx.

SUOPÖLLÖ *Asio flammeus*

Ei suju tälläkään pölsillä: 23.9. Sal
Halikonlahti 1 (HK1, JR) ja Uus Veka-
ra 23.9. 1, 27.9. 1, 6.10. ja 3.11. 1
(RH). Jurmosta yhteensä 8 exx.

HIIRIPÖLLÖ *Surnia ulula*

Myös hiiripöllöt kateissa, vain kol-
me havaintoa. Ensimmäinen tosin saa-
pui Kor Utöseen jo aikaisin: 31.8. 1p
(T.Lineri). Utössämyös 24.10. 1 (HK1).
Ja Tur Ävikissa havaittiin 1 14.11.
alkaen (/vihko: J.Boman).

KEHRÄÄJÄ

Caprimulgus europaeus

Vain yksi havainto, mutta hyvä: 18.10
Kus 1 lennossa keskellä päivää (/vih-
ko: T.Muukkonen).

TERVAPÄÄSKY *Apus apus*

Apuvan parhaat määrät 11.8. Pii
Toivonlinna 200 kiert. (MP) ja 25.8.
Tur Rauvola 200 (PA). Viimeiset 2p
Ävikissa 12.-16.9. (SK, MN, ym.).

KUNINGASKALASTAJA

Alcedo atthis

Kingikin näyttäytyi kerran: 7.10.
Kus Laupunen 1p (AS).

HARJALINTU *Upupa epops*

Harjalinnusta myös yksi havainto:
3.11. Kuu Raatola 1 (TN).

KÄPYTIKKA *Dendrocopos major*

Käppäreillä kunnon vaellusta. Kus
Isokarista muutaman päivän sarja: 23.9.
20m 40p, 24.9. 7m 30p, 25.9. 5m 15p
ja 26.9. 20p (JHe). Jurmoon ensim-
mäiset saapuivat jo heinäkuun alku-
puolella ja heinäkuun puolivälillä näh-
tiin kymmeniä/päivä. Paras kertymä
20.7. 60 exx. Vaellus hytyi jo elo-
kuun alkuun, mutta jatkui silti 1-10
lintua/päivä aina marraskuulle asti.

PIKKUTIKKA *Dendrocopos minor*

Pyh Rihtniemessä syksyn mittaan
yht. 16 exx. Muuta liikehdintään viit-
taavaa: Jurmo 3.10. ja 8.10. 1n p.
18.10. Kus Isokari 1 juv k (JHe), 19.10.
Uus Letto 1m (VM). Kus Laupusissa
myös mielenkiintoisesti: 18.8. 1 ENE,

Jyväskylä, Normaja, 2.1.10.1996 Korppoo, Jurmo

Helmari tutkiskelemassa Jurmon katajaa pä gräsrotnivä.

19.8. 1 NE, 1.9. 1 NNE ja 4 NE ja 1
ENE ja 1 SSW (AS).

POHJANTIKKA

Picoidestridachtylus

Kaikki havainnot: 16.9. Rym Aasla
1k (LS), 23.9. Uus Pitkäluoto 1 kiert.
(TL), Kaa Auvaisberg 1p (V.Multala),
16.10. Pyh Rihtniemi 1m (/vihko:
M.&T.Santamaa), 24.10. Kii Koton-
suo 1p (JE) ja Pyh Rihtniemi 1p (/
vihko: K.Haapala, M.Vastiala), 29.11.
Dra Skinnarvik 1p (JHe).

PALOKÄRKI *Dryocopus martius*

Pienoista liikehdintää kärjelläkin.
18.9. Pyh Rihtniemi 1 W (/vihko:
V.Muurinen, M.Vastiala), 3.11. Tur
Ruissalo Veneleistämö 1 tuli p jatkoi
S (JHe). Myöskin Jurmosta yksi ha-
vainto: 18.9. 1 kuikuilija Männikössä.

KÄENPIIKKA *Jynx torquilla*

Ei mainittavia!

KIURU *Alauda arvensis*

Ala-arvoisten paras kasa 16.9. Kaa
Kuusistossa 150p (EG). Viimeiset 3.11.
Tur Pansio Shell 2 (JHe) ja Kaa Kuu-
sistonlahti (KR) sekä 6.11. Tur Topi-
noja 1p (SK). Muuttoa ei havaittu.

KANGASKIURU *Lullula arborea*

Jurmossa 4.9. 1p, 14.9. 1p, 8.10. 3p,
9. ja 10.10. 2p, 13.10.2m ja 18.10. 1m.
Jurmon ulkopuolelta yht. 24 yksilöä:
Hou Borgberg 29.9. a7 W ja 30.9. 1

WSW (KR), 26.9. Kus Isokari 1 äm
(JHe), 7.10. Kus Laupunen 1 S (AS),
16.9. Pii lahti 1 (PA, A. Kuusela), Prn
Teijonmäki 4p (JR), 29.9. Prn Teijo
1p/kiert. (JKN). Ja viimeiset Pyh Riht-
niemessä 15.10. 1 (/vihko: V.Puputti,
M.Vastiala) ja 24.10. 1 E (/vihko:
M.Vastiala, K.Haapala).

TUNTURIKIURU

Eremophila alpestris

Ei muualla kuin Jurmossa, jossa
21.10. alkaen 1p, 27.10. alkaen 3p ja
24.11. alkaen 5p.

TÖRMÄPÄÄSKY *Riparia riparia*

Ripän paras kertymä 12.9. Pii Jau-
hosaari n.30 kiert. (MP). Viimeiset
15.9. ja 26.9. Sal Halikonlahti 2p (RL,
SK, JR).

HAARAPÄÄSKY *Hirundo rustica*

Paras ja aivan omaa luokkaansa oleva
kertymä 25.8. Sal Halikonlahdella
4500p (JR). Viimeiset 3 exx 19.10.
Dra Hiittisissä (JR, JKN).

RÄYSTÄSPÄÄSKY

Delichon urbica

Suurin kertymä 9.9. Pii Hepojoki-
suo n. 100 kiert (MP). Viimeinen jo
15.9. Kem Sjöläx 1 (TN).

METSÄKIRVINEN *Anthus trivialis*

Palautettiin niukasti. Ei hyviä muut-
toja: Viimeiset 2m 30.9. Uus Kokon-
vuori (PA, JNo) ja 8.10. Kor Jurmo 1.

NIITTYKIRVINEN
Anthus pratensis

Ainoa parempi muuttosumma Rihdissä 21.9., jolloin 826m (/vihko; K.Haapala, V.Puputti). Viimeiset Rym, Aaslassa 1.11, 6 ja 3.11, 1 (LS) ja 3.11. Tur Friskala I (MS).

LAPINKIRVINEN *Anthus cervinus*
Ensimmäinen muutti 20.8. Tur Ku-

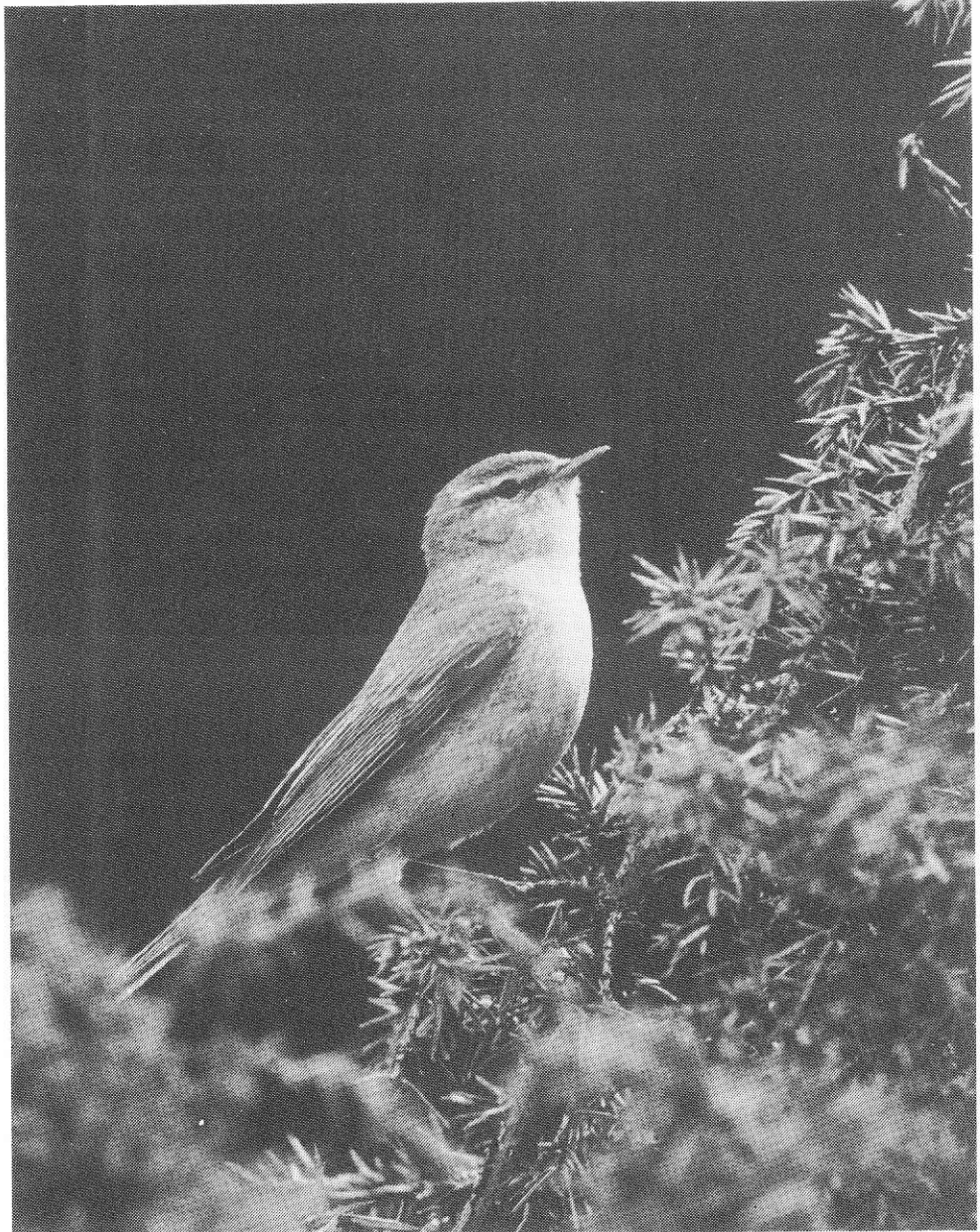
pittaalla (PA). Siitä eteenpäin yksittäisiä/ muutamia lintuja siellä täällä. Paras kertymä 10.9. Dra Galtarbyviken 10 (AS). Lokakuiset: 3.10. Sal Halikonlahti 1m (SS) ja 2.-4.10. Tur Ävik 1p (/vihko; J.Karvonen, MT).

LUOTOKIRVINEN *Anthus petrosus*
Kaikki havainnot: Pyh Rihtniemi 2.9., 3.9. ja 8.9. 1 (PA, ym.), 25.8.

Uus Vekara I (RH) ja 26.9. Kus Isokari 1p (JHe). Jurmossa yhteensä tulokinnasta riippuen n.10 exx.

KELTAVÄSTÄRÄKKI
Motacilla flava

Ensimmäinen muuttaja Jurmossa 4.8. Suurin kertymä 16.8. Tur Friskalanlahti 120m/p (RL, MS). Viimeinen 23.9. Prn Torkkila 1p (JNo).

Viimeinen pajulinna havaittiin 15.10. Jurmossa

VÄSTÄRÄKKI *Motacilla alba*

Väsyt paras kertymä 29.8. Kem Sjöfax 350p (JKN), Marraskuiset: 3.11. Kaa Littoistenjärvi (KR), Tur Oriketo 1p (AS, M. Hemmilä) ja Tur Suikkila 1p (RM), 4.11. Tur Suikkila 2S (RM).

PIKKULEPINKÄINEN*Lanius collurio*

Viimeinen 23.9. Dra Galtarby 1 kv (JNo).

LAPINHARAKKA*Lanius excubitor*

Isolankusta havaintoja yht: 45 paikasta. Suurin kertymä Kus Isokari 5 (JHe).

KOTTARAINEN *Sturnus vulgaris*

Ylivoimaisesti suurin parvi 4.8. Tur Friskalassa 10000 (vihko: J. Tammi). Muuten suuria parvia havaittiin 3x2000, 2x1500 ja 5x1000. Viimeiset starat nähtiin 17.11. Rym Aasla 2 (LS).

TILHI *Bombycilla garrulus*

Syksyltä palautettiin yht. n.9000 lintua. Ensimmäiset saapuivat Par Kirjalaan 17.9. (JLm). Suurimmat päiväsummat 1.10. Dra Vänö n.1000 (SS) ja 19.10. Kus Isokari 477m 50p (JHe).

NÄRHI *Garrulus glandarius*

Jonkinlaista vaellusta: Pyh Rihtniemi 23.9. 71m, 28.9. 21m, 29.9. 30m ja 1.10. 47m. Tur Ävik 16.9. 16W (vihko: M. Tamminen) ja 23.9. 8E (vihko: J. Kivelä, T. Elovaara). Uus Liesluoto 30.9. 23m (MN) ja 7.10. 1m (MT) sekä 14.9. Sal Halikonlahti 5S (TN) ja 7.10. Kus Laupunen 2m (AS).

HARAKKA *Pica pica*

Harakatkin liikkuvat: 7.10 Uus. Liesluoto 2S + 1S (MT). Pyh. Rihtniemi 10.11.4 vaeltajaa (PA) ja 12.11.1S (vihko VM, K. Haapala). Lisäksi paikallinen 20.-21.10 Kus. Isokari (JHe) ja 25.10 Kor. Utössä (HKI).

PÄHKINÄHAKKI*Nucifraga caryocatactes*

Yht. 26 havaintoa n. 36 linnusta. Paras päiväsumma 30.9 Hou. Borgberg 2+1N+3S (KR) ja 7.10 Hou. Borgberg 5 kiert. (KR).

NAAKKA *Corvus monedula*

Suurimmat muuttosummat 7.10., jolloin Hou Borgberg 350m (KR). Uus

Letto 360m (VM) ja Uus Liesluoto 519m (MT). Suurimmat parvet 23.8. Sal Halikonlahti n. 800 (SS) ja 27.8. Tur Ävik n.800 (vihko: MT).

MUSTAVARIS *Corvus frugilegus*

Frugeja havaittiin yht.267exx, joista 27.9. Uus kaupunki a31 (HP) ja Kus Isokari 11m (JHe). Viimeinen nähtiin Uus keskustassa 18.11. (PA). Jotain kuvaa muutosta saa Rihdin havainnoista: 1.10. 1m, 2.10. 11m, 7.10. 46m, 8.10. 3m, 11.10. 102m, 15.10. 12m, 16.10. 35m ja 28.10. 1m.

VARIS *Corvus corone cornix*

Harmaatakkeja muutti n.17000, parhaiten Kus Isokari: 18.10. 1064m, 19.10. 4615m ja 20.10. 2819m (JHe, JLi).

KORPPI *Corvus corax*

Yksi muuttajaksi tulkittu: 7.10. Kus Laupunen 1 korkealla SW (AS).

KOSKIKARA *Cinclus cinclus*

Eka kinkku saapui Kem Tolfnäsiin 28.10. (TN).

PEUKALOINEN*Troglodytes troglodytes*

Ensimmäinen Jurmossa 15.9. Jonkinlaisia määriä 24.9. 16, 26.9. 10, 18.10. 7, 19.10. 8 ja 20.10. 6 Kus Isokari (JHe) ja 27.9. 11 Uus Vekara (RH). Jurmon maksimi 30p 24.9. Viimeinen peukalonähtiin 11.11. Tai Isolahdella (JHe).

RAUTIAINEN *Prunella modularis*

Parhaat kertymät 23.9. Kus Isokari 10m 30p (JHe) ja Uus Vekara 50 (RH). Viimeinen 27.10. Rihdissä (PA).

RUOKOKERTTUNEN*Acrocephalus schoenobaenus*

Kaikki palautetut: 18.9 Mietoistenlahti 1 (PA). 23.9 Sal Halikonlahti 2 (JNo) ja Halikonlahdella 2 myös 28.9 (JR) sekä vielä 6.10 Tur Friskala 1ä (RL, SK, MS).

LUHTAKERTTUNEN*Acrocephalus palustris*

Viimeinen rengastettiin 25.8 Kaa Rauvolanlahdella (V. Multala).

RYTIKERTTUNEN*Acrocephalus scirpaceus*

Ainoa palautettu: 29.9. Tur Friska-

lanlahti 2p (vihko: J. Karvonen).

KIRJOKERTTU *Sylvia nisoria*

Kolme syyshavaintoa: 7.8. Hou Björkönen kylä 1ä (MY), 8.8. Kor Utö (T. Lineri) ja 2.9. Kaa Rauvolanlahti 1 rengastettiin (V. Multala).

LEHTOKERTTU *Sylvia borin*

Ainoat palautetut: 15.9. Uus Pyhämaa 1 (JNo), 23.9. Kus Isokari 1 (JHe). Jurmon viimeinen 25.9.

MUSTAPÄÄKERTTU*Sylvia atricapilla*

Loka-marraskuiset: 20.10. Kus Isokari 1 juv k (JHe) ja Pyh Rihtniemi 1 (vihko: M.&T. Santamaa). 3.11. Uus Vekara 1 (RH) ja 4.11. Rihdissä vielä 1n (vihko: M.&T. Santamaa).

PENSASKERTTU *Sylvia communis*

Syyskuulta palautettiin 7 havaintoa, joista viimeiset 26.9. Kus Isokari 1 (JHe) ja 27.9. Uus Vekara 1 (RH).

HERNEKERTTU *Sylvia curruca*

Syyskuulta viisi havaintoa, joista kaksi viimeistä 27.9. Uus Vekara 1 (RH) ja 29.9. Jurmo 1.

PAJULINTU *Phylloscopus trochilus*

Paras määrä 23.9. Kus Isokari 150, sisältäen sp:t (JHe). Viimeiset 5.10. Rym Aasla 1 (LS). 6.10. Uus Vekara 1 (RH) ja 15.10. Jurmo 1.

TILTALTTI *Phylloscopus collybita*

Suurin kertymä 20exx 23.9. Uus Vekara (RH). Samassa paikassa 14.10. vielä 5p (RH). Viimeiset Kus Isokari 19.10. (JHe) sekä Jurmossa vielä 22.10.

SIRITTÄJÄ *Phylloscopus sibilatrix*

Viimeiset Jurmossa vielä 21.9. 1 ja 24.9. 2.

HIPPIÄINEN *Regulus regulus*

Kus Isokari 18.10. 300 ja 19.10. 400 (JHe) ovat parhaat ilmoitetut määrät.

KIRJOSIEPPO *Ficedula hypoleuca*

Viimeiset 24.9. Kus Isokari 1 (JHe) ja Jurmo 2.

PIKKUSIEPPO *Ficedula parva*

Kaikki havainnot: Kus Isokari 1.9. 1 rengastettiin ja 2.9. 2p (JLi). Kor

Jurmo 14.9. 1k, 15.9. 2p, 16.9. 1p ja 24.9. 1p. Rym Aaslassa 23.9. 1p (LS) ja Pyh Rihtniemessä 17.9., 22.9. ja 1.10. 1p (monet).

HARMAASIEPPO

Muscicapa striata

Viimeiset 26.9. Rihtniemi 1p (vihko: M. Vastiala, K. Haapala), 27.9. Kus Isokari 1 (JHe), Uus Vekara 1 (RH) ja Jurmo 1. Paras kertymä Jurmossa 14.8. 62p.

KIVITASKU *Oenanthe oenanthe*

Viimeiset 28.9. Tur Länsilaituri 1 (PA), 30.9. Paimionlahti 1 (MY, WV) ja 11.10. Jurmo 1p. Suurimmat kertymät 23.9. Kus Isokari 15 (JHe) ja 26.9. Sal Halikonlahti 18p (JR).

PENSASTASKU *Saxicola rubetra*

Syyskuulta havaintoja 9 paikasta 21 yksilöstä, joista viimeiset 25.9. Pyh Polttila 2p (VM) ja Prn Torkkila 1p (JKN). Jurmossa vielä lokakuinenkin: 8.10 1p.

LEPPÄLINTU

Phoenicuros phoenicuros

Kaikki mainittavat havainnot löytyvät saaristosta. Suurimmat määrät 23.9. Kus Isokari 30 (JHe) ja 16.9. Jurmo 35. Viimeiset 30.9. Dra Vänä 1 (SS) ja 6.10. Jurmo 1.

MUSTALEPPÄLINTU

Phoenicurus ochropus

Kaksi syysmuleliä: 21.8 Kor Utö 1np (T. Lineri) ja 24.-25.11. Jurmo 1np p.

SINIRINTA *Luscinia svecica*

Ensimmäiset sinirinnat olivat samalla paras kertymä: 25.8 Uus Vekara 10 (RH). Seuraavaksi nähtiin 2.9. Sal Halikonlahdella 1p (PA). Toiseksi paras kertymä Jurmossa, jossa 14.9 9eex. Viimeinen vielä 30.9 Paimionlahdella (MY, WV).

SATAKIELI *Luscinia luscinia*

Elokuussa vielä kaksi satkua. 10.8. Hal Halikonlahti 1 (TN) ja vielä 25.8. Kaa Kuusisto 1p (MY).

PUNARINTA *Erithacus rubecula*

Jurmossa selvä muuton alkusyksäys 23.9., jolloin 150p. Lintuja riitti runsaasti lokakuun puoleenvälisiin ja maksimi 200 lintua laskettiin 2.10. Jurmon viimeinen nähtiin 3.11. Muualta

Matti Valtia, 1987 Utsjoki-Kevo

Sinirinta.

kunnon määriä vain Kus Isokarista, jossa 23.9. 300, 27.9. 130 ja 19.10. 80 (JHe). Viimeinen viivytelija 25.11. Pyh Rihdissä (JS).

MUSTARASTAS *Turdus merula*

Muran muutto keskittyi selvästi lokakuulle. Tällöin useassa paikassa 10-15 linnun päiväsummia, jotka ylitti vain Jurmon 20eex 22.10.

PUNAKYLKIRASTAS

Turdus iliacus

Jurmon kaavakkeiden mukaan punakylkirastaan muutto kulki tasaisesti syyskuun puolesta välistä lokakuun puoliväliin. Päiväsummat tasaisesti 70 yksilön paikkeilla. Muualta parhaita ovat 5.10. Rym Aasla 71p (LS) ja Rihtniemi 67m/p (vihko: M. Vastiala, K. Haapala). Viimeiset havaittiin 14.11. Tur Kupittaa 1 (RL, MS) ja 16.11. Tur Itäharju äm (HKI).

LAULURASTAS

Turdus philomelos

Muutto käynnistyi kuten punakyljellä, mutta väimäni hieman aiemmin. Jurmon maksimi 12.10. 100eex. Parhaat kertymät löytyvät kuitenkin Isokarista: 23.9. 200 ja 24.9. 100 (JHe). Viimeiset Rym Aaslassa 1. ja 3.11. 2 (LS) sekä Jurmossa 1.11. 1.

KULORASTAS *Turdus viscivorus*

Viskivaras muutti niinkään syyslokakuussa. Suurimmat määrät 1.10. Dra Vänä 28m (SS) ja Jurmon omaa luokkaansa olevien määrien maksimi 24.9. 45 eex. Viimeiset viskit olivat Jurmossa, vihonviimeinen 11.11.

RÄKÄTTIRASTAS *Turdus pilaris*

Suuret räkättiparvet saapuivat syyskuun lopussa ja loppuivat kuin seinään marraskuun viimeisinä päivinä. Parhaita paloja: 29.9 Prn Lupaja 1500p (JKN), 7.10 1500p (JKN), 13.10 Uus Letto 1350p (VM) ja 19.10 Kus Isokari 1100m 20p (JHe).

KUUSITIAINEN *Parus ater*

Jurmossa vaellus alkoi 15.9. jolloin 1. Vaellus aika laiska jatkuen lokakuun 18. päivään asti, jolloin viimeinen. Tasaisesti 10-20 yksilöpäiviä, joissa yli vain 24.9. jolloin peräti 60 lintua. Muualla myös vähäistä vaellusta.

SINITIAINEN *Parus caeruleus*

Jurmossa hyvin hiljainen liikehdintä alkoi syyskuun lopulla ja tyrehtyi lokakuun loppuun. Kaksi vähän parempaa päivää 8. ja 12.10. n.50eex. Muualta mainittavia 15.10. Puh Rihtniemessä 125 (vihko: M. Santamaa, M. Vastiala) ja 18.10. Kus isokari 80.

joista 30m (JHe).

TÖYHTÖTIAINEN *Parus cristatus*
Hyvä havis Jurmossa. 3.11. Itäreitillä havaittiin yksin.

TALITIAINEN *Parus major*
Vaellus painottui lokakuuhun. Pyh Rihdissä meni yht. tuhatkunta lintua, joista 400 15.10. (/vihko; M.Santamaa, M.Vastiala). Jurmossa ei havaittu mitään erikoisempaa liikehdintää.

PYRSTÖTIAINEN
Aegithalos caudatus
Pyrstiksiä palautettiin 550 exx, joista Rihdissä havaittiin 190. Ensimmäiset 10 kiert. Prn Keskustassa 30.9 (JKN) ja seuraavat vasta 18.10 Jurmossa. Parvet olivat tänäkin vuonna normaalin kokoisia, kaikki muutamana 20 linnun väliltä.

PÄHKINÄNAKKELI
Sitta europaeus
Nakkeleillakin havaittiin liikehdintää. Yhteensä 8 exx ilmoitettiin. 4.10 Uus Liesluoto 1 (JLi), Pyh Rihtniemi 15.10 1p (/vihko M.Vastiala, V.Puputti), 18.10 2p (E.Tarponen, H.Hilke, R.Baerman) ja 23.10 1 (/vihko M. Vastiala, T.Silja). 4.11. Rym Riitainen 1 (J.Wessman), 10.-11.11. Pyh Kukola 1p (PA, JNo, JS) ja 20.11. Rym Pakinainen Murheluoto 1 (E.Heikkilä).

PUUKIIPIJÄ *Certhia familiaris*
Päiväsummat eivät nousseet missä yllä viiden yksilön.

VARPUNEN *Passer domesticus*
Kus Isokariin saapui 18.10. naaras varpunen jääden p (JHe).

PIKKUVARPUNEN
Passer montanus
Tulkinnasta riippuen havaittiin n. 40 exx. Ensimmäinen varma kierteijä/ muuttaja Jurmossa 26.9. 1p. Parhaat kertymät: Marraskuussa Tur Topinojalla n. 10 (monet), Tur Kupittaalla 29.10. a8p (RL, MS) ja Uus Pyhämaan Kammelassa 6 (PA, JS, JNo).

PEIPPO *Fringilla coelebs*
Mantereelta yksi kohtuullinen muutotosumma: 2.10. Pyh Polttila 650m (VM), suurin kertymä kuitenkin 15.9. Kus a700p (JHe). Jurmossakin vain

pari tuhatta muuttajaa, joista 14.9. 400. Jurmon viimeinen peipponähtiin 11.11. ja mantereen viimeiset "ei- talvehtijat" Rym Aaslassa 22.11. 2 (LS).

JÄRRIFEIPPO
Fringilla montifringilla
Järrä saapui Kaa Kuusistoon jo 25.8. (MY). Parhaat kertymät Tur Ävikissä 5.10. 950p ja 6.10. 600p (/vihko; J.Kivelä). Ehdottomasti paras muutotosumma 5.10. Pyh Polttila 5150m (VM). Jurmon ensimmäiset kaksi muuttivat 13.9. ja parhaana päivänä 8.9. 50p 250m.

PUNATULKKU *Pyrhula pyrrhula*
Syyskuun lopussa ja lokakuussa selvää muuttoa. Parhaat jormasummat 7.10. Kus Laupunen 137m. 27a (AS), Kus Isokari 19.10. vähintään 135 (JHe), Rym Aaslan maksimi 5.10. 172 (LS) ja Jurmon maksimi 30.9. 162, joista 158m.

NOKKAVARPUNEN
Coccothraustes coccothraustes
Nokkanisesejä havaittiin viisi yksilöä neljässä paikassa. 4.9. Tur Ruissalo Marjaniemi 2 (PA), 27.9. Kor Utö 1p (HKl), 1.10. Pai Ala-Vista 1 (TN), Tur Pohjola 1 (JLi) ja 9.10. Pyh Kirkonkylä 1p (HKl, K.Karhu).

VIHERPEIPPO *Carduelis chloris*
Ginipeiposta ei kummempia havikasia. Suurin kertymä 980p Tur Friskalassa 7.10. (SK, RL, MS).

VIHERVARPUNEN
Carduelis spinus
Parhaat määrät 28.8. Par Lenholm 400m (JLm), 31.8. Pyh Rihtniemi 460m 1p (/vihko; K.Haapala, M.Vastiala) ja Jurmo 23.9. 800m.

TIKLI *Carduelis carduelis*
Suurin parvi 22.8. Tur Ävik 65 (/vihko; JLi).

HEMPPO *Carduelis cannabina*
Kolme sadan linnun parvea: 23.9. Tur Ävik (/vihko; J.Kivelä), 30.9. Pii Tuorla (MY) ja Tur Friskala (SK).

VUORIHEMPPO
Carduelis flavivestris
Neljäsyysmuuttohavista: 20.10. Pyh Rihtniemi 8p (JS, /vihko; M.&T.Santamaa) ja seuraavana päi-

vänä 3m S (HKl, JS), 26.10. Rym Aasla 4p (LS) ja 11.11. Uus Liesluoto 1S (MT).

URPIAINEN *Carduelis flammea*
Urpot saapuivat erittäin aikaisin Kus Laupuseen, jossa 11.8. 2m (AS). Seuraavaksi 28.8. Ylä Vaskijärvi ä (EG). Mantereen suurin päiväsumma Pyh Rihdistä 2.10. (/vihko; M.&T.Santamaa). Jurmossa maksimi 6.10. 720 yksilöä.

TUNDRAURPIAINEN
Carduelis hornemanni
Kaikki syys-, loka- ja marraskuun turbot: 27.9. Uus Vekara 1 (RH), 20.10. Kus Isokari 1 (JHe), 31.10. Pii keskusta 1 (PT), 2.11. Sal Halikonlahti 2 (TN), Pyh Rihtniemi 3.11. 5m, 4.11. 1m ja 26.11. 2p (/vihko; M.&T.Santamaa, K.Haapala), 6.11. Tur Yo-kylä 1 (SK, RL, MS) ja Rym Aasla 1 (LS), 18.11. Sal Halikonlahti 2p (JR) ja 25.11. Tur Topinoja 1 (J.Karvonen).

PUNAVARPUNEN
Carpodacus erythrinus
Viimeinen punavarpunen oli mukavan myöhäinen: 27.9. Uus Vekara 1 (RH). Toiseksi viimeinen 5.9. Pii Toivonlinna 1m (MP).

TAVIOKUURNA
Pinicola enucleator
Kaikki loka- ja marraskuiset kuurnat: 21.10. Kus isokari 1k p (JLi), 23.10. Jurmo 1, 25.10. Tur Friskala 1m (JLi), Pyh Rihtniemi 27.10. 1 (JS, PA), 11.11. 1 (JS), 12.11. 3p (/vihko; K.Haapala, VM), 24.11. 1 (/vihko; T.Santamaa), 4.11. Pii Harvaluoto 2 (MP), 6.11. Rym Aasla 2 ja 9.11. ä (LS), 7.11. Tur Ruissalo 1m (JLi).

PIKKUKÄPYLINTU & KÄPYLINTU
Loxia curvirostra & sp
Pikkuloxialla hyvää vaellusta kesäkuussa-syyskuussa. Useita muuttamien satojen lintujen muuttopäiviä.

ISOKÄPYLINTU
Loxia pytyopsittacus
Jurmossa pientä liikehdintää samoihin aikoihin kuin pikkuisellakin. Muualta ei vaellushavaintoja.

KIRJOSIIPIKÄPYLINTU
Loxia leucoptera
Kirjokäppäri vaelsi pitkästä aikaa oikein kunnolla. Varmimmin vaelteli-

Toottejä vaelteli mehevästi.

joita pääsi ihastelemaan Korppoon Jurmossa Pyh Rihtniemenkin yhteis-
summa on 97 lintua/22 havaintoa. Par-
haana päivänä 5.9. 37kiert. 3p (/vih-
ko; T.Lindbom). Jurmossa havaittiin
yht. n.80 yksilöä, joista kaksi rengas-
tettiin. Jurmossa myös vaelluksen aloit-
taneet neljä lintua 17.7. Yksilömäärät
kunnittain: Dra 1, Hou 4, Kaa 4, Kii 1,
Kor n.90, Kus n.95, Pai 3, Par 1, Pyh
108, Rus 1, Rym 14, Sal 1, Tur 11 ja
Uus 13. Viimeinen vaeltaja 18.11. Tur
Ruissalo Golf-kenttä 1 ylilentävä (RL,
SK, MS).

POHJANSIRKKU *Emberiza rustica*

Kaikki havainnot: 25.8. Uus Veka-
ra 3 (RH) ja Jurmo 4m. 31.8. Kus
Isokari 1m ja 1.9. 1p (JLi). 9.9. Pii
Piikkiönlahti 1 (MP), 10.9. Pyh Riht-
niemi 1p (/vihko; M.Vastiala), 23.9.
Kus Isokari 2 ja 24.9. 1juv (JHe) ja
viimeinen 29.9. Pai Paimionlahti 1m
(PT).

PELTOSIRKKU

Emberiza hortulana

Paras muutto Pai Paimionlahdella
15.8., jolloin n.20m+p (MY). Viimeis-
et 6.9. Tai Kolkanaukko 1 (JHe) ja
8.9. Jurmo 1.

PAJUSIRKKU *Emberiza schoeniclus*

Paras kertymä 23.9. Kus Isokarissa
30 (JHe) ja viimeinen 24.11. Tur Ruis-
salo Veneveistämö (PA, T.Lindbom).

KELTASIRKKU

Emberiza citrinella

Muuttohavainnot: 1.9. Kus Laupu-
nen 3m (AS), 7.10. Kus Laupunen
46m (AS), 19.10. Kus Isokari 14m
(JHe) ja 3.11. Pyh Rihtniemi 12m
(PA).

TIK-SIRKKU

Emberiza rustica/pusilla/laureola

Jurmossa 14.9. 3m, 15.9. 1m, 24.9.
1m ja 26.9. 1p. Pyh Rihtniemessä 21.9.
1m (/vihko; K.Haapala, V.Puputti) ja
26.9. 1m (/vihko; M.Vastiala).

LAPINSIRKKU

Calcarius lapponicus

Mantereen eka muuttaja 14.8. Sal
Halikonlahti 1 (PT) ja Jurmon ekat 10
lintua 1.9. Mantereelta paras kertymä
n.15p/kiert. Pii Hepojokisuu 9.9. (MP)
ja Jurmosta 14.9. 31. Viimeiset Dra
Hiittinen 19.10. (JR) ja Jurmo 9.10.

PULMUNEN *Plectrophenax nivalis*

Ensimmäiset albudyt saapuivat

16.10., jolloin Pyh Rihtniemi 7m (/
vihko; M.Santamaa, K.Haapala). Pa-
ras muutto myös Rihdissä 21.10. 86m
(HKI).

työnjako

Sampo Kunttu siirsi havaintoja tie-
tokoneelle, laati sääosuuden ja nimi-
lyhennelistan sekä käsitteli katsaus-
osuuden kuikkalinnuistaharmaasor-
saan.

Mikko Suhonen käsitteli lajit meri-
kotkasta vesipääskyyn.

Rami Lindroos laati osuuden meri-
kihusta pulmuseen.

TLY:n omista havaintovihoista oli-
vat käytössä Ävikin, Rihtniemen, Kuu-
siston, Paimionlahden, Hevonpään,
Friskalan, Mietoisten ja Ruissalon vi-
hot

**Kiitokset kaikille
havaintonsa palauttaneille!**

Osoitemuistio 1993

Hallitus

Puheenjohtaja Markku Lauren
Sydmo, 21600 Parainen 921-887 955
Varapuheenjohtaja Annika Forsten
Aurakatu 20 A 5, 20100 Turku 921-318 404
Sihteeri Maija-Liisa Heikkilä
Puutarhakatu 23 A 4, 20140 Turku....921-308 426
Rahastonhoitaja Petri Laine
Mäkiläntie 5 a 15, 21530 Paimio...(työ)921-732 441
LYL-aluevastaava Sampo Kunttu
Rauhankatu 13 A 12, 20100 Turku.....921-304 424
Jäsen Rami Lindroos
It. Pitkätatu 37 B 58, 20100 Turku....921-2334 281
Jäsen Mikko Suhonen
It. Pitkätatu 10 C 45, 20520 Turku....921-318 626
Jäsen Kaarina Virtanen
Välskärinkatu 39 A 5, 20720 Turku...921-2421 512
Jäsen Timo Nikkanen
Talolankatu 10 E 5, 20460 Turku.....921-2471 814
Jäsen Erno Kärkkäinen

Arkisto

Lintuhavaintoarkisto Sampo Kunttu
ks. hallitus
Lehtiarkisto Rami Lindroos
ks. hallitus
Järvilintuarkisto Asko Suoranta
Koukkarinkatu 4 C 33, 20610 Turku...921-446 619
Suoarkisto Antti Karlin
Kalevantie 15 A 22, 23500 U:ki.....922-24 040

Nuorisosaosto

Puheenjohtaja Sampo Kunttu
ks. hallitus
Sihteeri Paavo Sallinen
Riukuaidankatu 4, 20780 Kaarina.....921-2433 066

Jurmon lintuasema

Asemanhoitaja Veijo Vänskä
21650 Lillandet.....926-54 258
Vara-asemanhoitaja William Velmala
Vähäjoentie 5, 21530 Paimio.....921-805 186

Jäsentiedote

Tiedotevastaava Mikko Suhonen
ks. hallitus

Toimikunnat

Aluerariteettikomitea

Puheenjohtaja Tapani Numminen
Sähköyhtiö 7 A, 21530 Paimio.....921-732 783

Sihteeri Jarmo Komi

It. Rantakatu

Antikviteettikomitea

Puheenjohtaja Juha Vuorinen
Katunpää 2 C 11, 20610 Turku.....921-531 213

Havaintotoimikunta

Sampo Kunttu ks. hallitus

Petolintutoimikunta

Seppo Pekkala

Vaskitorvenkatu 11 as 3, 20840 Turku.921-333 505

Tutkimustoimikunta

Esa Lehikoinen

Mäntytie 14 E, 23100 Mynämäki.....921-706 064

Urheilutoimikunta

Tomi Kaijanen

Varsinais- Suomen Linnut -kirjan toimituskunta

Puheenjohtaja Juhana Piha

Norjankatu 25, 20740 Turku.....921-423 940

Retkitoimikunta

Retkivastaava Kalle Larsson

25660 Mathildedal.....924-363 829

Ukulin toimitus

Päätoimittaja Rami Lindroos ks. hallitus

Toimittajat:: Sampo Kunttu ks. hallitus

Kaarina Virtanen ks. hallitus

Mikko Suhonen ks. hallitus

Pönttö- ja siemenvastaava

Markku Laurén ks. hallitus

PUHELINNUMEROUDISTUKSET ON HUOMIOITU